

Dr. Palágyi Tivadar*

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Amerikai Egyesült Államok

A) A számos gépkocsigyártó által állítólag elkövetett szabadalombitorlás arra indította az Egyesült Államok Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságát (US International Trade Commission, USITC), hogy az ügyben kezdjen vizsgálatot. Az USITC segít áttekinteni a szellemi tulajdon-bitorlási ügyeket. Az alább tárgyalt esetben az *Intellectual Ventures II* (IV II) kereste meg panaszával az USITC-t.

Az IV II állítása szerint különböző gépkocsigyártók és -szállítók – ideértve a Hondát, a Toyotát, a BMW-t, az Aisint és a Densót – olyan termoplasztikus alkatrészeket használnak, amelyek bitorolják az IV II szabadalmát. Az alkatrészeket az Egyesült Államokban árusított korszerű gépkocsik több változatában használják, és számos elemben megtalálhatók, így vízpumpákban és szervokormányokban.

Híradások szerint a panasz által érintett járművek közé tartozik a 2016. évi Toyota Camry, a 2016. évi BMW két sorozata és a 2017. évi Honda Accord. A BMW nem küldte azonnal vissza a válaszokat, míg a Honda elutasította a választ.

A panasz benyújtása óta még nem határoztak annak súlyáról. Az USITC kiadja majd az ügyet egy bírónak, aki bizonyítási meghallgatást tart annak meghatározása céljából, hogy az ügyet tovább kell-e vinni. Az USITC-nek 45 napja van arra, hogy kitűzze az időpontot, amikor a vizsgálatot be kell fejezni.

Megalapozott panasz esetén kétséges, hogy a gépkocsigyártóknak ki kellene-e vonni a kérdéses járműveket a forgalomból, de ha megállapítják, hogy bitorolják az IV II szabadalmát, viszonylag jelentős pénzbüntetésre számíthatnak.

B) A *The End* (End) nevű, New York Brooklyn negyedében működő kis kávéház védjegybitorlásért beperelte a Starbucks-ot. Az End azt állítja, hogy 2016 decemberében bevezetett egy UNICORN FRAPPUCCINO nevű egészséges tejeskávét, amelyet háttérbe szorított a kávéóriás új itala; ugyanis a Starbucks Seattle-i részlege 2017 áprilisában hozott forgalomba egy hasonló italt limitált értékesítéssel.

Az End 2017. januárban nyújtott be kérelmet az UNICORN FRAPPUCCINO védjegy lajstromozása iránt, és ezt kívánja felhasználni arra, hogy megakadályozza a Starbucks-ot az ital további eladásában.

* Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

Az italok hasonlóak annyiban, hogy egyik sem tartalmaz kávé, de az egészséges fogyasztási paletta két ellenkező végén található. Az End azt állítja, hogy itala olyan alkotórészekből készül, mint a datolya, a gyömbérgyökér és a kesudió, keverve „egészséges” szárított macskagyökérrel, vaníliababbal és kék-zöld algával. A Starbucks weboldala szerint itala tejből és mesterséges édesítőkből áll.

Az End állítása szerint a Starbucks úgy tervezte meg versengő termékének piacra vitelét, hogy az szorítsa ki az ő italát a piacról. Amellett, hogy nagyon hasonló a neve, a Starbucks itala vizuális hasonlóságokat is mutat az UNICORN-tejjel, mert mindkettő főleg rózsaszín és kék színű.

A Starbucks azt nyilatkozta az Associated Pressnek, hogy a pernek nincs jogi jelentősége, azonban az End kávézó meghatározatlan kártérítésre és nyilvános bocsánatkérés elnyerésére törekszik.

Ausztria

Az osztrák legfelsőbb bíróság nemrég megerősítette azt a nézetét, hogy ellentmondó döntések egyrészt bitorlási eljárásban, másrészt felszólalási eljárásban ugyanazon fellebbezési bíróság eltérő tanácsai által ugyanazon védjegyre és azonos tényköörülményekre vonatkozóan nem képeznek okot rendkívüli fellebbezésre a legfelsőbb bíróságnál.

A felperes volt a tulajdonosa a korábbi, európai, ábrás ITIKAT védjegynek és a korábbi európai ITIKAT szóvédjegynek. A török „itikat” szó jelentése hit, meggyőződés vagy vélemény. Az alperes a fiatalabb, ábrás ÖZ ITIMAT szóvédjegy lajstromozása iránt nyújtott be kérelmet. Ez a török kifejezés valódi bizalmat jelent. A védjegy egyéb mellett a 29. és a 30. osztályba tartozó árukra vonatkozott, és az iszlám törvényeinek megfelelően elkészített („halal”) ételekre használták. Valamennyi védjegyet elsősorban török fogyasztóknak szánták.

A korábbi védjegyek tulajdonosa – lényegileg azonos időben – ideiglenes védjegybitorlási eljárást indított a Bécsi Kereskedelmi Bíróságnál, és felszólalást nyújtott be az Osztrák Szabadalmi Hivatalnál. Mindkét elsőfokú döntés elutasító volt, és ezért azok ellen a korábbi védjegytulajdonos két különálló fellebbezést nyújtott be a Bécsi Fellebbezési Bíróságnál, amely illetékes ítélni mind polgári bíróságok által hozott döntések (bitorlási eljárások), mind az Osztrák Szabadalmi Hivatal által hozott döntések ellen benyújtott fellebbezések ügyében. A vonatkozó fellebbezéseket azonban a bíróság eltérő tanácsai tárgyalták.

Mindkét eljárásban az volt a döntő szempont, hogy a fiatalabb védjegy megtévesztően hasonlít-e a régebbi védjegyekhez. A bitorlási eljárásban a Bécsi Fellebbezési Bíróság azon a nézeten volt, hogy fennállt az összetévesztés valószínűsége, és ennek következtében a felperes javára döntött. Minthogy rendes fellebbezést a fellebbezési bíróság nem engedett meg, az alperes rendkívüli fellebbezést nyújtott be a legfelsőbb bíróságnál, amelyet azonban az általános fontosságú jogi kérdés hiányában elutasított. Így a bitorlási eljárásban a fellebbezési bíróság összetévesztési valószínűsége vonatkozó döntése maradt érvényben.

A felszólalási eljárásban az Osztrák Szabadalmi Hivatal szintén a korábbi védjegyek tulajdonosának javára döntött; fellebbezés után azonban a Bécsi Fellebbezési Bíróság megváltoztatta a hivatal döntését, és elutasította a felszólalást. A korábbi védjegy tulajdonosa rendkívüli fellebbezést nyújtott be a legfelsőbb bírósághoz, és a következő érveket használta.

- A Bécsi Fellebbezési Bíróság két tanácsa által hozott döntések homlokegyenest ellenkeznek egymással.
- A legfelsőbb bíróság már megerősítette az első fellebbezési bíróság nézetének helyességét az ütköző ügyek közötti összetévesztés valószínűségének a megállapításával, amikor a bitorlási eljárás folyamán elutasította a benyújtott fellebbezést. Ezért a legfelsőbb bíróságnak nyilvánvaló kötelessége megengedni a rendkívüli fellebbezést, hogy kielégítse a jogbiztonság és az egyforma jogalkalmazás követelményét.

A legfelsőbb bíróság általános fontosságú jogi kérdés hiányában ismét elutasította a rendkívüli fellebbezést, mert megállapította, hogy a korábbi védjegyek tulajdonosa által felhozott érvek nem minősültek általános jelentőségű jogi kérdésnek. Rávilágított, hogy a bíróságok szabad mérlegelési körrel rendelkeznek, amikor arról kell döntenük, hogy védjegyek megtévesztően hasonlítanak-e egymásra. Ez a mérlegelési szabadság annak a bebocsátási rendszernek az eredménye, amely a legfelsőbb bíróság fellebbezéseire vonatkozik. Ezért elvileg egyéni ügyben hozott döntés nem lehet tárgya a legfelsőbb bíróságnál benyújtott fellebbezésnek. Minthogy a fellebbezési bíróság nem lépte túl mérlegelési körét, amikor a megtévesztés valószínűségét mérlegelte, értékelése nem igazolhat egy, a legfelsőbb bírósághoz benyújtandó fellebbezést. Ilyen fellebbezést csak akkor lehetne megengedni, ha a fellebbezési bíróság a szóban forgó kérdésben durván téves ítéletet hozott volna. Megállapította továbbá, hogy a legfelsőbb bíróság fő funkciója szempontjából mellékes volt az, hogy a fellebbezési bíróság kitarított-e saját ítélkezési iránya mellett, vagy egy másik fellebbezési bíróság szemléletét fogadta el. Az egyetlen döntő tényezőnek az tekinthető, hogy egy sajátos döntés hogyan viszonyul a legfelsőbb bíróság ítéletéhez. Az a tény, hogy kérdések azonos sorozatát különböző fellebbezési bíróságok eltérően ítélték meg – tekintet nélkül arra, hogy csak egy ítélet lehet helyes –, nem tekinthető fontos jogi kérdésnek.

Azzal az érveléssel kapcsolatban, miszerint a legfelsőbb bíróság egy rendkívüli fellebbezés elutasításával már megerősítette a bitorlási eljárásban, hogy az ütköző védjegyek között fennállt az összetévesztés valószínűsége, a legfelsőbb bíróság hangsúlyozta, hogy egy rendkívüli fellebbezés elutasítása csupán annyit jelent, hogy a fellebbezési bíróság döntése a szabad megfontolás körébe esett, és hogy a legfelsőbb bíróság megerősítette e bíróság döntését.

Emellett rámutatott, hogy mindkét eljárásban az összetévesztés valószínűségének kérdése csupán egy előzetes kérdés volt, amely semmi esetre sem minősült általános jelentőségű jogi kérdésnek. Ugyanez vonatkozott az azonos tények alapján különböző eljárásokban hozott döntések közötti összhang létrehozására. Miként a legfelsőbb bíróság helyesen rámutatott, a két eredmény közötti összhang megvalósítása csupán a véletlen műve lenne, mert az ered-

mény attól függne, hogy melyik döntést hozzák meg először, amely így kötelezővé válna a rendkívüli fellebbezés elutasítása következtében.

Dél-Korea

Egy 2017. március 16-i döntésében a szabadalmi bíróság határozottan elutasította azokat a kifogásokat, amelyeket generikusgyógyszer-gyártók támasztottak a jelenlegi oltalmi idő meghosszabbítási rendszer ellen, és lehetőség szerint megerősítette számos innovátor gyógyszer-vállalat szabadalmi jogai meghosszabbított időtartamának az érvényességét.

A szabadalmi törvény 89. cikke szerint egy szabadalom oltalmi idejének meghosszabbítása egyenlő azzal az időtartammal, ameddig egy szabadalmazott találmányt engedélyezés után nem lehet gyakorlatba venni a találmány gyakorlatbavételéhez megkívánt hatósági engedélyek vagy egyéb rendeletek folytán szükséges adminisztrációs lépések miatt. A 89. cikk azt is megállapítja, hogy olyan késelemeket, amelyek a szabadalmasnak tudhatók be, nem szabad beiktatni az oltalmi idő meghosszabbításának időtartamába.

A 89. cikk alapján a Dél-koreai Szellemi Tulajdoni Hivatal az oltalmi idő meghosszabbításának kiszámítására az alábbi általános formulát használja.

Az oltalmi idő meghosszabbításának időtartama = hazai klinikai próba időtartama (az első páciens-től az utolsó páciens-ig) plusz az Élelmiszer- és Gyógyszerbiztonsági Minisztérium felülvizsgálati időtartama mínusz a szabadalmasnak tulajdonítható késelem a minisztériumi felülvizsgálat időtartama alatt.

Az elmúlt két évben koreai generikus vállalatok számos érvénytelenítési kérelmet nyújtottak be az oltalmi idő meghosszabbítására vonatkozóan. E kérelmek hasonlóságára és arra tekintettel, hogy e kérelmek ütközhetnek a hivatal ezekben az ügyekben kiadott döntéseivel, a szabadalmi bíróság különleges bírói tanácsokat hozott létre (amelyeknek a szabadalmi bíróság elnöke is tagja), hogy azok megtárgyaljanak két olyan ügyet, amelyekben szerepet játszanak az oltalmi idő meghosszabbítására vonatkozó érvénytelenítési ügyekben leggyakrabban alkalmazott érvek.

A szabadalmi bíróság a következő két pontot hangsúlyozta alapvető elvként, amikor szóban kihirdette döntéseit.

– Az az „időtartam, amely alatt a szabadalmazott találmányt nem lehetett gyakorlatba venni” („teljes késelemként” említett időtartam) azon a napon kezdődik, amikor elkezdik a biztonsági és hatékonysági próbát, vagy amikor a szabadalmat lajstromozzák (amelyik későbbi), és azon a napon végződik, amikor a hatósági engedélyt átadják a bejelentőnek (nem pedig, amikor azt kiadják), ami feltehetőleg magában foglalja a klinikai próbák lezárásától a gyógyszer-engedélyezés kézbesítésének időpontjáig eltelt időtartamot.

– A „szabadalmasnak tulajdonítható időtartam” (amelyet fentebb a szabadalmas késelemként említettünk) azokat az időtartamokat jelenti, amelyekért a szabadalmas felelős,

és amelyekről észszerűen állapítható meg, hogy késedelmet okoztak a hatósági engedélyezésben.

A fenti két elv szerint a szabadalmi bíróság elutasított minden másféle számítási módszert, amelyet a generikus gyártók javasoltak.

A Szabadalmi Bíróság döntései alapján megállapítható, hogy ha egy szabadalmas bizonyítani tudja, hogy nem volt felelős kiegészítési kérelem kibocsátásáért, vagy hogy egy kiegészítési kérelem megválaszolása nem okozott késedelmet a hatósági jóváhagyási eljárásban, az ilyen kiegészítések miatt eltöltött időt hozzá lehet adni az oltalmi idő meghosszabbításának időtartamához.

Továbbá, minthogy a bíróság nem korlátozta a gyógyszerjóváhagyási próbát hazai klinikai kísérletekre, lehetséges, hogy egyéb kísérleti időtartamokat (például külföldi országokban a szabadalom engedélyezése után lefolytatott klinikai próbákat) is elismernek az oltalmi idő meghosszabbítását jelentő időtartam részeként.

Egyesült Királyság

A) Az Egyesült Királyságban a szabadalmi igénypont oltalmi körének meghatározásakor az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) 69. cikkét veszik alapul, amelynek értelmezésére a jegyzőkönyv szolgál. Ezért az angol szabadalmi gyakorlatban az ekvivalenciatant nem használták.

Ezen a téren változást jelentett, amikor az ESZE 2000 módosította a jegyzőkönyvet egy második cikk hozzáadásával, amely kimondja: *„Egy európai szabadalom által biztosított oltalmi kör meghatározásakor kellően számba kell venni minden olyan elemet, amely ekvivalens egy, az igénypontokban meghatározott elemmel.”*

Ez a változás érdeklődést keltett az Egyesült Királyságban, mert az „ekvivalensek tana” mint olyan nem képezte részét az angol jognak. Valójában az Egyesült Királyságban az igénypontokhoz való közelítést „célszerű szerkesztésnek” (purposive construction) tekintették, és ennek megfelelően azt kérdezték: az igényléssel mi volt a feltaláló célja? Ezt úgy állapították meg, hogy megkérdeztek egy tárgyilagos, de elméleti jogi szakértőt vagy szakértőcsoportot (akit/amelyet szakértő olvasóként, szakemberként vagy szakcsoportként említenek), hogy az igénypontok az ő értelmezésük szerint mit jelentenek. Ehhez a szakértő olvasónak (akinek a nézetét a valóságban szakvélemény alapozza meg) az igénypontokat a szabadalmi leírás és a rajzok összefüggésében kell vizsgálnia a szabadalom publikálásának időpontjában meglévő általános tudásának a felhasználásával. Legalábbis ezt állapította meg a Lordok Háza (most a legfelsőbb bíróság) (Supreme Court, SC) a *Kirin-Amgen*-ügyben – utoljára ekkor tárgyalták ezt a kérdést ezen a fellebbezési szinten. Ebben az ügyben – még ha ismert volt is, hogy a jegyzőkönyv 2. cikke nemsokára az Egyesült Királyságban is hatályba lép – azt gondolták, hogy az ESZE 69. cikke bezárta az ajtót minden olyan tan előtt, amely az igénypontokon túl terjeszti ki az oltalmi kört.

Az első jele annak, hogy az igénypontok oltalmi körét rugalmasabban lehet értelmezni, a fellebbezési bíróság (Court of Appeal, CA) *Eli Lilly v. Actavis*-ügyben hozott döntésében volt észlelhető, amely most az SC által tárgyalt döntés középpontját képezi. Az ügy a *Lilly* EP 1 313 508 sz. európai szabadalmára vonatkozik, amely pemetrexed-dinátrium B12 vitaminnal képezett kombinációját igényli, és tumornövekedés megelőzésére használják. Az Actavis olyan nyilatkozatot kért a bíróságtól, hogy az általa forgalomba hozni kívánt pemetrexed-disav, pemetrexed-dikálium és pemetrexed-ditrometamin termékek nem bitorolják ezt a szabadalmat.

Az ügyben a CA azt állapította meg, hogy nincs ugyan általános ekvivalenciátan, de ez nem jelenti azt, hogy olyan ekvivalensek létezése, amelyek nem gyakorolnak lényeges hatást arra a módra, ahogy a találmány működik, nincs kihatással egy szabadalmi igénypont célszerű szerkesztésére. Ehelyett – állapította meg a bíróság – régóta az a joggyakorlat, hogy az ilyen ekvivalensek részét képezik a szakember számára ismert tények háttérének. Továbbmenve a CA megállapította, hogy az angol jog elismeri az ekvivalensek szerepét az ún. „*improverkérdésekben*” (Improver Questions vagy *Protocol Questions*). Az *improverkérdéseket* korábbi ügyekben fogalmazták meg annak a vizsgálatára, hogy egy állítólag bitorló termék vagy eljárás egyik jellemzőjét, amely az igénypont egy szavának vagy kifejezésének a szó szerinti jelentésén kívül esik, mégis az igényponton belül értelmezhetőnek lehet-e tekinteni.

Az ügyben nem volt vita arról, hogy a pemetrexed-disav „elsődleges, szó szerinti vagy szövegtől független jelentése” szerint nem pemetrexed-dinátrium. Ehelyett a szabadalmi bíróság (Patents Court, PC) első fokon és a CA másodfokon az *improverkérdéseket* használta annak meghatározására, hogy az alternatív pemetrexed-vegyületek variánsai-e a dinátrium-vegyületnek. Ezeken a bíróságokon az alábbi *improverkérdéseket* használták.

1. A variáns lényegesen befolyásolja-e azt a módot, ahogy a találmány hat? Igenlő esetben a változat az igénypont oltalmi körén kívül esik. Nemleges válasz esetén a következő kérdés:
2. Az a tény, hogy a változatnak nincs lényeges hatása, kézenfekvő volt-e a szakember olvasó számára a szabadalom publikálásának időpontjában? Nemleges válasz esetén a változat az igénypont oltalmi körén kívül esik. Igenlő válasz esetén a következő kérdés:
3. A szakember mindazonáltal azt értette volna-e az igénypontok szövegéből, hogy a szabadalmas szándéka szerint az elsődleges jelentéssel való szigorú egyezés lényeges követelménye volt a találmánynak? Igenlő esetben a változat az igénypont oltalmi körén kívül esik. Másrészt a harmadik kérdésre adott negatív válasz arra a következtetésre vezetne, hogy a szabadalmas szándéka szerint a szónak vagy kifejezésnek dolgok osztályaként olyan képletes jelentéssel kell bírnia, amely magában foglalhatja a változatot.

Mind a PC, mind a CA azon a véleményen volt, hogy a pemetrexed-dinátriumtól eltérő pemetrexed-sók nem estek az igénypont oltalmi köre alá. Azt is megállapították, hogy nem volt közvetlen bitorlás.

Ezután az ügy az SC-hez került. Az SC megváltoztatta az alsófokú bíróságok döntéseit, megállapítva, hogy a pemetrexed-dinátriumot védő igénypontokat közvetlenül bitorolják. A döntés – ilyen fogalomra való utalás nélkül – egyértelműen magában foglalja az Egyesült Királyságban a „ekvivalensek tana” egyik alakjának az alkalmazását. Az SC azonban ezt nem teszi egy gyökeresen új megközelítéssel. Ehelyett azzal érvel, hogy a korábbi döntések túl nagy súlyt helyeznek az igénypontok szövegének a megszerkesztésére, de nem helyeznek kellő súlyt a jegyzőkönyv 2. cikkére.

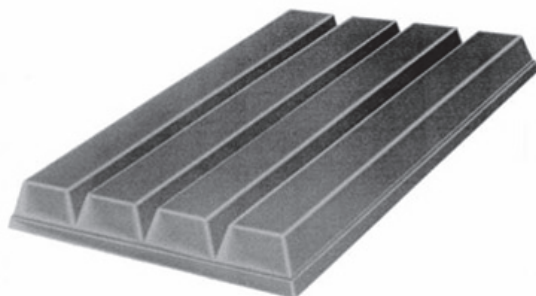
Az SC vezető döntését *Lord Neuberger* bíró hozta, aki figyelembe vette a jegyzőkönyv ESZE 2000-es kiegészítését, vagyis a jegyzőkönyv 2. cikkét, valamint az improverkérdéseket is.

Az SC megállapította, hogy közvetlen bitorlást nem lehet megállapítani csupán azon az alapon, hogy egy termék vagy eljárás az igénypont oltalmi köre alá esik. Ehelyett ekvivalenseket is figyelembe kell venni második lépésként. Ezért a bíróságnak fel kell tennie a kérdést: hihető okot adtak-e meg arra, hogy egy értelmes szabadalmas miért akarna ilyen szűk korlátozást beiktatni a találmányába, hogy az csupán nátrium-pemetrexedre korlátozódjék? Ez a kérdés az engedélyezési eljáráshoz vezet az igénypont oltalmi körének meghatározásában. Az engedélyezési eljárás felhasználása segítségként az igénypont oltalmi körének meghatározásában szerepet játszott a pemetrexed-kereskedés folyamán is, amikor az ügy a PC-től az SC-hez került. Az SC döntése előtt a CA megállapította, hogy egy fél számára nem hasznos arra hivatkozni az engedélyezési eljárásban, hogy a szabadalmas szándékosan elfogadta igénypontja oltalmi körének a korlátozását. A CA ugyanis azon a véleményen volt, hogy a szabadalmas mindig mondhatja egyszerűen azt, hogy az elővizsgálat során egy ilyen engedmény valójában nem volt szükséges, és/vagy azt helytelenül tették. Az SC hasonlóképpen kételkedő volt az elővizsgálati eljárás aktájára való támaszkodással kapcsolatban.

Az *Eli Lilly*-döntés messze hatónak tűnik, mert közvetve kimondja, hogy egy vegyület egyetlen sóját igénylő igénypont védi ennek a vegyületnek egy olyan sóját is, amelyet nem igényeltek.

B) Az egy 10 év óta tartó harc – amelyet a Kit Kat csokoládészelet alakjának az Egyesült Királyságban való lajstromozásáért folytatnak – legújabb folytatásaként a CA elutasította a Nestlé fellebbezését a *Société des Produits Nestlé (Nestlé) v. Cadbury UK Ltd (Cadbury)*-ügyben. A CA fenntartotta a felsőbbbíróság (High Court, HC) döntését, amelyben az megállapította, hogy a Nestlé nem lajstromoztathat az Egyesült Királyságban a Kit Kat alakjára vonatkozó védjegyet, mert elmulasztotta bizonyítani, hogy az alak megkülönböztetőképeségre tett szert.

Az ügy előzménye, hogy a Nestlé 2010-ben kérte az Egyesült Királyságban lajstromozni az alábbi háromdimenziós védjegyet

különböző árukra a 30. áruosztályban. Ez a védjegy abban különbözik a tényleges terméktől, hogy az egyes „ujjakon” nem szerepel a dombornyomásos „Kit Kat” felirat.

A Cadbury felszólalt a bejelentés ellen. A felszólalás elbírálásakor, 2013-ban az illetékes hivatali ügyintéző megállapította, hogy a Kit Kat alak nem szerzett megkülönböztető jelleget a bejelentésben igényelt árukkal kapcsolatban [a védjegy törvény 3(1)b cikkének megfelelően], és hogy a védjegy kizárólag egy műszaki eredmény eléréséhez szükséges alakkal rendelkezik, kivéve a kekszeket és a cukrászsüteményeket, ahol a védjegyet az ügyintéző a lényegénél fogva megkülönböztető jellegűnek találta.

A Nestlé a HC-nél nyújtott be fellebbezést, míg a Cadbury kereszfellebbezést nyújtott be az ellen, hogy az ügyintéző hozzájárult a bejelentés lajstromozásához kekszekkel és cukrászsüteményekkel kapcsolatban. A fellebbezések eldöntésekor *Arnold* bíró a műszaki eredményre és a szerzett megkülönböztetőképessegre vonatkozó ítéletet keresett az Európai Unió Bíróságának (Court of Justice of the European Union, CJEU) döntései között.

A CJEU vonatkozó döntése 2015 szeptemberében született meg, és a szerzett megkülönböztetőképesseggel kapcsolatban kimondta, hogy a bejelentőnek bizonyítania kell, miszerint a vásárlók vonatkozó csoportja az árukat vagy szolgáltatásokat kizárólag a bejelentett védjeggyel megjelölteknek tekinti, szemben bármilyen egyéb védjeggyel, amely szintén jelen lehet egy konkrét vállalattól származóként.

Arnold bíró 2016. január 20-án döntött a HC-ben, megállapítva, hogy a hivatali ügyintéző a törvény szempontjából nem tévedett a szerzett megkülönböztetőképesseg vonatkozásában, és ezért elutasította a Nestlé fellebbezését. A CJEU döntését alkalmazva *Arnold* bíró kissé megcsavarta a dolgot, kijelentve: annak meghatározásakor, hogy egy megjelölés szerzett-e megkülönböztetőképesseget, próbaként azt kell vizsgálni, hogy a személyek érintett csoportja az árukat egy konkrét vállalattól származónak fogja-e fel a kérdéses védjegy alapján, szemben bármilyen egyéb védjeggyel, amely szintén jelen lehet. A Nestlé fellebbezett a döntés ellen, és a fellebbezés ügyében 2017. februárban tartottak tárgyalást.

A CA előtti tárgyaláson – a CJEU ítéletének fényében – nem volt vita a felek között arról, hogy a védjegy lajstromozhatósága a szerzett megkülönböztetőképessegen dől el. A Kit Kat nem rendelkezik benne rejlően megkülönböztető alakkal, ezért a fellebbezés alapvetően arra összpontosított, hogy az alak szerzett-e a használat révén megkülönböztetőképesseget.

A Nestlé azzal érvelt, hogy a vonatkozó fogyasztók egy lényeges része, ha szembekerül a 3D alakkal, azt Kit Katként azonosítja, egyetlen forrásból származó konkrét termékként, ami azt jelenti, hogy a védjegy megkülönböztető jellegű. A Nestlé szerint nem volt jogi alapja annak, hogy még azt is követeljék a fogyasztóktól, hogy a termék vásárlásakor a védjegyre támaszkodjanak.

A Cadbury azzal érvelt, hogy a helyes kérdés az volt, vajon a fogyasztók a védjegyet eredetjelzőként fogták-e fel. Szerinte az, hogy egy fogyasztó a védjegyet a Nestlével társítja, a 2008/95 sz. közösségi védjegyrányelv 3(3) cikke értelmében nem jelenti azt, hogy a védjegy megkülönböztetőképessegre tett szert.

A fő ítélet megszövegezésekor *Lord Kitchin* bíró megállapította, hogy ha egy alak nagyon jól ismertté válik, az még nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a közönség az alakot az eredet címkéjeként fogja fel. A közönség az alakot egyszerűen az ilyenfajta termékek jellemzőjeként tekintheti, vagy azt állapíthatja meg, hogy a terméket és a márkanévet olyannak tekinti, amely már megszokottá vált számára. A felismerés ilyen fajtái védjegyek szempontjából nem jelentenek megkülönböztetőképesseget. Az ítélet helyeslésekor *Lord Floyd* bíró segítőkészen kifejtette, hogy egy kosarat kell elképzelni csomagolatlan és egyébként jelöletlen csokoládérudakkal a lajstromoztatni kívánt alakban, amelyek egy áruházban megvásárolhatók. Ahhoz, hogy itt megkülönböztetőképessegre tegyenek szert, arra van szükség, hogy a fogyasztók az árukat Kit Kat rudakként vagy a Kit Kat rudakat előállítóktól származóként fogják fel, minden mást kizárva. Nem elegendő, ha azok Kit Kat rudakként néznek ki. A fogyasztóknak magát az alakot kell nézniük (eltérően minden egyéb védjegytől, amely jelen lehet) az eredet kizárólagos jellemzőjeként. A Kit Kat alak nem teljesíti ezt a funkciót.

A CJEU a „felfogás”, és nem a „bizalom” kifejezést használta próbájának megszövegezésekor. A fogyasztók felfogása azonban, hogy a védjegy által megjelölt áruk egy konkrét cégtől származnak, azt jelenti, hogy megbíznak a védjegyben vásárlási döntésük kialakításakor vagy megerősítésekor. *Lord Kitchin* kifejtette, hogy „a bizalom a felfogás egy viselkedési következménye”, és mint ilyen, a védjegy megkülönböztetőképessege révén fejt ki ezt a funkciót.

Egységes Szabadalmi Bíróság

A) Az Egységes Szabadalmi Bíróság (Unified Patent Court, UPC) Előkészítő Bizottsága 2017. szeptember 21-én egy rövid hírt tett közzé, amelyben megjegyzi, hogy a Német Szövetségi Alkotmánybíróság előtt függő ügy késleltetni fogja az UPC-egyezmény és az ideiglenes alkalmazásra vonatkozó jegyzőkönyv német ratifikálását, és a közleményt azzal fejezi be, hogy jelenleg nehéz megjósolni bármilyen időpontot az új rendszer megindulására.

Az egyezmény ideiglenes alkalmazási fázisának megindulásához 11 ország, továbbá Németország és az Egyesült Királyság (vagy az utóbbi helyett egy sok európai bejelentést benyújtó másik állam ratifikálása) szükséges.

B) Bulgária 2017. szeptember 11-én aláírta az UPC-egyezmény ideiglenes alkalmazására vonatkozó jegyzőkönyvet (Protocol on Provisional Application), és az aláírást feljegyezte az EU Tanácsának általános titkársága. Az aláírást még ratifikálnia kell a bolgár parlamentnek. Bulgária már letétbe helyezte az UPC-egyezmény ratifikálási okmányát, és az UPC kiváltságokra és mentességekre vonatkozó jegyzőkönyvét (Protocol on Privileges and Immunities) is aláírta.

Az egyezmény ideiglenes alkalmazására vonatkozó jegyzőkönyv lehetővé teszi az UPC-egyezmény különböző részeinek hatálybalépését, valamint az UPC-rendszer elindításának végső előkészületeit, így a bírók toborzását ebben az ideiglenes alkalmazási fázisban.

C) Észtország 2017. augusztus 1-jén letétbe helyezte az UPC-egyezmény ratifikálási okmányát. A ratifikálást megelőzően Észtország júliusban közölte, hogy hozzájárul az UPC ideiglenes alkalmazási szakaszának megindításához.

Észtország az egyezményt ratifikáló 13. ország. Az UPC-egyezmény azonban csak akkor lép hatályba, ha a 13 ratifikáló ország között van az Egyesült Királyság, Franciaország és Németország is.

D) Az Egyesült Királyságban a 2017 júliusában tett nyilatkozat ellenére, amely szerint az ország alkalmazni fogja az UPC-egyezményre vonatkozó jegyzőkönyvet, az általános választások és a nyári szünet miatt elhalasztották az egyezmény ratifikálását. Van azonban két további fontos bizonytalansági tényező is az Egyesült Királyságnak az UPC-ben való részvételével kapcsolatban:

- először az, hogy vajon az UPC-egyezményt lehet-e úgy módosítani, hogy lehetővé váljék nem EU-tagországok részvétele is;
- másodsor az, hogy vajon át kell-e helyezni a brexit után az UPC Központi Divíziójának Londoni Szekcióját. Ezt a kérdést *Michel Barnier* – az EU fő brexittárgyalója és a belső piac és szolgáltatások biztosa – említette a brexittárgyalások utolsó fordulóján.

E) A magyar igazságügyi miniszter a kormány nevében eljárva 2017. július 18-án egy beadványt nyújtott be Magyarország Alkotmánybíróságánál, amelyben annak véleményét kérte arról, hogy az UPC-egyezmény összeegyeztethető-e a magyar alkotmánnyal, továbbá arról, hogy milyen megfelelő mechanizmust kell alkalmazni a fenti egyezmény ratifikálásánál. A beadvány csupán néhány hónappal követte 2017 májusát, amikor a kormány tanulmányt rendelt meg annak meghatározására, hogy mi a helyes jogi alapja az UPC-egyezmény ratifikálásának, és hogy ez igényelné-e az alkotmány módosítását.

Az indítvány felveti azt a kérdést, hogy az UPC-egyezmény ratifikálását végre lehet-e hajtani az alkotmány E (2) és (4) cikkében foglalt, a szuverenitás átadására vonatkozó mechanizmus szerint. Ez a rendelkezés lehetővé teszi, hogy Magyarország az EU tagállamként vehessen részt nemzetközi egyezményekben, és ilyen egyezményeket köthessen egyéb tagállamokkal annak érdekében, hogy azokkal közösen gyakorolhassa egyes alkotmányos jogait az EU intézményein keresztül; az ilyen egyezmények hazai ratifikálása a parlament kétharmados jóváhagyását igényli. A beadvány megemlíti, hogy az UPC-egyezmény nem

egy európai uniós szerződés, bár csupán európai uniós tagállamok vehetnek benne részt, és hatálybalépésének feltétele az egységes szabadalom létrehozásához kapcsolódó fokozott együttműködésre vonatkozó EU-rendelet érvényesíthetősége. A kormány az Alkotmánybíróság véleményét kéri többek között arról, hogy az UPC egy európai uniós intézmény-e az alkotmány E (2) cikke szempontjából, és hogy ugyanennek a rendelkezésnek a követelménye, hogy Magyarország ilyen megállapodásokat kössön „egyéb tagállamokkal”, kellő mértékben ki van-e elégítve, ha csupán 25 európai uniós tagállam írta alá az UPC-egyezményt, amely már 13 tagállam ratifikálása által hatályba léphet.

Amennyiben az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy az E cikk jó jogi alap a ratifikáláshoz, a kormány azt kérdezi továbbá, hogy vajon az UPC-egyezmény által működtetett magyar bírósági keret megváltozása – ami azt jelenti, hogy alkotmányilag védett bírói jogosítványokat átruházunk azáltal, hogy bizonyos viták eldöntését az UPC kizárólagos hatáskörébe adunk át – ellentétes lenne-e az alkotmány 25. cikkével, amely a bírói hatásköréről és a bíróság szerkezetéről rendelkezik. Az indítvány által felvetett érvek szerint az UPC döntései ellen nem lehet fellebbezni a magyar Legfelsőbb Bíróságnál, miközben a 25(3) cikk megállapítja, hogy a bíróság felelős a törvény egységes alkalmazásának biztosításáért. A beadvány azt a kérdést is felveti, hogy vajon az UPC, amely az UPC-egyezmény 24. cikke alapján jogosult lenne magyar törvényt alkalmazni, ténylegesen kötve lenne-e azáltal, ahogy a magyar bíróságok értelmezik ezt a törvényt, mert a magyar bíróságok nem vizsgálhatnák felül az UPC döntéseit.

Ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy az E cikk nem jó jogi alap az UPC-egyezmény ratifikálásához, a beadvány arra kéri az Alkotmánybíróságot, hogy fejtse ki, milyen feltételeket kell teljesíteni az egyezmény ratifikálásához azon általános rendelkezések figyelembevételével, amelyek lehetővé teszik, hogy Magyarország az alkotmány Q cikkében rögzített nemzetközi egyezményekhez csatlakozzék. A beadvány megemlíti, hogy a Q cikk előírása szerint a nemzetközi egyezményeket a parlamentnek kell ratifikálnia, azonban nem utal olyan helyzetekre, ahol a szuverenitás átadása történik (ilyen az UPC-egyezmény és az alkotmány 25. cikke közötti összeegyeztethetlenség), és a beadvány kérdezi, hogy az események ilyen menete esetén az alkotmány módosítására lenne-e szükség a ratifikálás engedélyezéséhez.

A fentebb elmondottak alapját egy angol jogi iroda, a *Bristows LLT* 2017. szeptember 5-én megjelent cikke képezi.

F) 2017. június 12-én olyan híradások jelentek meg, amelyek szerint a német Szövetségi Alkotmánybíróság (Bundesverfassungsgericht, BVerfG) felkérte a köztársasági elnök hivatalát, hogy átmenetileg tartózkodjék annak a törvénynek az aláírásától és publikálásától, amely ahhoz szükséges, hogy Németország ratifikálja az UPC-egyezményt; a ratifikálás ellen kifogást emeltek a Szövetségi Alkotmánybíróságnál. A német parlament már elfogadta ezt a törvényt, de az nem lép hatályba, amíg az elnök alá nem írja, és amíg nem publikálják a hivatalos közlönyben.

Most néhány részlet kiderült a panasz lényegéről. Megerősítették, hogy a kifogást *Ingve Stjerna*, egy német szellemi tulajdoni jogász emelte, aki régóta erősen kritizálja az UPC-tervet. Bár a kifogás pontos tartalma még nem ismert, azt már jelezték, hogy Stjerna több-ágú megközelítést alkalmazott.

Nem csupán az UPC-egyezmény jóváhagyására szolgáló német parlamenti eljárásra vonatkozóan érvelt azzal, hogy az hiányos, hanem azt is kifogásolta, hogy az UPC bírái nem rendelkeznek a megkívánt függetlenségi fokkal, és maga az UPC sem bír elegendő demokratikus törvényességgel ahhoz, hogy Németország törvényesen vegyen részt ebben a bíróságban.

A panasz egy további szempontból megállapítja, hogy az UPC „összeegyeztethetetlen” az EU törvényével.

Jelenleg csak töprenghetünk afelől, hogy milyen érvek támasztják alá ezeket az állításokat. Az alkotmánybíróság azonban felkérte a német kormányt, a Német Ügyvédi Kamarát és az Európai Szabadalmi Jogászok Szövetségét, hogy válaszként közöljenek véleményeket. Ezért remélhető, hogy a panasz részletei nemsokára nyilvánosan is hozzáférhetőek lesznek.

Még nem ismert, hogy az ügy megoldása mikorra várható. A bíróságnak először el kell döntenie, hogy a panasz elfogadható-e; ha az a véleménye, hogy elfogadható, akkor meg kell fontolnia, hogy az érvek megalapozottak-e. Ha a bíróság úgy dönt, hogy az EU törvényével való összeegyeztethetőségre vonatkozó állítás azt kívánja, hogy az ügyet továbbítsák az Európai Bíróságnak, a késedelem hosszú lehet, és elképzelhető, hogy a bíróság működésének a megkezdése a brexit 2019. márciusi kezdete utánra húzódik el.

Európai Szabadalmi Hivatal

A) Az Európai Szabadalmi Hivatal (European Patent Office, EPO, ESZH) 2017. májusban publikálta 2016. évi jelentését. Ebből kitűnik, hogy 2016-ban 96 000 szabadalmat engedélyezett, ami az előző évhez képest 40%-os növekedésnek és egyúttal addigi rekordnak felel meg. Ezt valószínűleg két dolog okozta, nevezetesen az új iparágak számának növekedése, valamint a szabályok változása, ami viszonylag rövid időn keresztül a megosztott bejelentések számának növekedését hozta magával.

2016-ban az ESZH-nál 159 353 szabadalmi bejelentést nyújtottak be. Az ESZH elnöke, Benoit Battistelli azt mondta, hogy ez megerősíti Európa vonzerejét vezető globális innovációs piacként.

Hagyományosan az elektronika és az élettudományok területén nyújtották be a legtöbb európai szabadalmi bejelentést; ezt a két területet a vegyipar követte. Az utóbbi években azonban jelentős növekedést lehetett megfigyelni kevésbé hagyományos ipari területeken, így az élelmiszer- és az ital-, valamint a pénzügyi szektorban. Ez nem meglepő, mert ma alig van olyan ipari terület, amelyet ne érintenének új technológiák és találmányok.

Az ESZH a növekedést megjavult teljesítőképességének és a 2014-ben bevezetett hatékonysági rendszabályoknak tulajdonítja.

A jelentés szerint a hivatal célja, hogy az engedélyezés időtartamát a vizsgálati kérelem benyújtásától számítva átlagosan 12 hónapnál rövidebbre csökkentse. Ennek megkönnyítése érdekében az ESZH 100%-ra növelte a korábbi 75%-ról a vizsgálati díj visszatérítését, ami akkor jár, ha a bejelentést a vizsgálat megkezdése előtt visszavonják. Egyúttal az ESZH bevezetett egy új, 50%-os visszatérítést is, ami akkor jár, ha a bejelentést az első vizsgálati jelentés után vonják vissza, tekintettel a vizsgálatlan bejelentések számának ilyen módon való csökkentésére.

Az éves jelentés a vizsgálatlan bejelentések számának jelentős csökkenését jelzi, aminek révén a munkaállomány két év alatt 25%-kal csökkent.

Nehéz megítélni, hogy a megnövekedett teljesítőképességi adatok az ESZH-nál a bejelentők érdekeit szolgálják-e, mert olyan vélemény is van, hogy mindez a minőség romlását eredményezte.

B) Az ESZH 2017. április 1-jétől kezdve megváltozott gyakorlatot folytat egynél több találmányi gondolatot tartalmazó (az ESZH kutatási osztálya szerint egységesség hiányát mutató) szabadalmi bejelentésekkel kapcsolatban.

Korábban a bejelentők az először igényelt találmányra vonatkozó részleges kutatási jelentést kaptak, valamint felszólítást további kutatási díj(ak) befizetésére a kutatandó bármelyik további találmány(ok)ra. Ezt követően az ESZH lefolytatta a további kutatást arra a találmányra, amelyre a kutatási díjat befizették, és bővített európai kutatási jelentést adott ki a kutatás folyamán talált dokumentumok alapján a szabadalmazhatóságra vonatkozó írott véleménnyel együtt.

2017. április 1-jétől kezdve a bejelentő az eljárás korai szakaszában kiegészítő tájékoztatást kap. A bejelentőt az egységesség hiányáról tájékoztató értesítést a részleges kutatási eredmények kísérik, valamint egy ideiglenes vélemény az igénypontokban először említett találmányi gondolat szabadalmazhatóságáról. Ez a változás a bejelentőket ellátja tájékoztatással első találmányuk szabadalmazhatóságáról abban az időpontban, amikor dönteniük kell arról, hogy fizessenek-e további kutatási díjat a többi találmány bármelyikéért.

Az új eljárást a közvetlen európai bejelentésekkel, valamint az olyan nemzetközi (PCT-) bejelentésekkel kapcsolatban alkalmazzák, amelyek vonatkozásában az ESZH végez kutatást (mint nemzetközi kutatási hatóság és mint kiválasztott/megjelölt hivatal). Az új ideiglenes vélemény csupán tájékoztatás céljára szolgál, és arra a bejelentőnek nem kell válaszolnia. Összhangban a korábbi gyakorlattal, választ csupán a bővített európai kutatási jelentésre kell adni.

Az új eljárás szerinti változás első pillantásra viszonylag csekélynek tűnik, azonban a bejelentők számára nagyon hasznos lehet, mert olyan időpontban kapnak további tájékoztatást, amikor fontos döntést kell hozniuk arról, hogy melyik találmányt vigyék tovább.

C) 2015 januárjában a G 1/15 ügyben az ESZH bővített fellebbezési tanácsának lényegileg arra a kérdésre kellett válaszolnia, hogy európai szabadalmi bejelentés igényelhet-e és milyen mértékben részleges elsőbbséget, ha igénypontjában egy vagy több általános kifejezéssel először nyilvánít ki alternatív tárgyat, és így tágabb oltalmi kört igényel annál, mint ami ki volt nyilvánítva az elsőbbségi iratban. Ez a kérdés kulcsfontosságú volt annak eldöntésében, hogy egy európai szabadalmi bejelentés érvénytelenné válhat-e saját elsőbbségi bejelentése miatt. A probléma „mérgező elsőbbségként” vagy „mérgező megosztott bejelentésként” vált ismertté. Az ESZH fellebbezési tanácsainak számos döntése jutott arra a következtetésre, hogy a mérgező elsőbbség bekövetkezhet például az alábbi séma szerint:

- Egy elsőbbségi bejelentést nyújtanak be az Európai Szabadalmi Hivatal egyik tagországában.
- Egy európai szabadalmi bejelentést nyújtanak be (közvetlen elsőbbséggel vagy egy PCT-bejelentés nemzeti szakaszában) tágabb oltalmi körrel, pl. az elsőbbségi bejelentés tartalmának általánosításával.
- Az európai szabadalmi bejelentés alapján később egy megosztott európai bejelentést nyújtanak be.

Ilyen esetekben a „mérgező megosztott bejelentés” séma szerint bekövetkezhet az európai szabadalmi bejelentés vagy – ha már megadták – az európai szabadalom elvesztése.

Ez felvetette annak a veszélyét, hogy egy első európai alap- (parent) bejelentés újdonságrontóvá válhat egy elsőbbséggel benyújtott, olyan, későbbi európai bejelentésre nézve, amely nem élvez az alapbejelentés elsőbbségét. Ezért az olyan szabadalmi bejelentés és szabadalom, amely tágabb oltalmi kört igényel, mint a saját elsőbbségi irata, érvénytelenné válhat. Egyéb döntések azonban eltérő következtetésre jutottak, megállapítva, hogy ez nem fordulhat elő. Ezért a G 1/15 (T 557/13) ügyben a fellebbezési tanács öt kérdéssel felterjesztést küldött a bővített fellebbezési tanácsnak. A 2–5. kérdés csak akkor igényel választ, ha az első kérdésre adott válasz igenlő. Az első kérdés a következő volt:

„Ha egy európai szabadalmi bejelentés vagy szabadalom igénypontja egy vagy több általános kifejezés révén vagy más módon (generikus igényponttal) alternatív tárgyakat is felölel, az Európai Szabadalmi Egyezmény (European Patent Convention, EPC) alapján vissza lehet-e utasítani ennek az igénypontnak a részleges elsőbbségre vonatkozó jogosultságát egy, az elsőbbségi iratban (kielégítő módon) első ízben, közvetlenül vagy legalább közvetetten és egyértelműen kinyilvánított alternatív tárggyal kapcsolatban?”

A bővített fellebbezési tanács 2016. november 29-én a következő választ adta:

„Az EPC alapján egy vagy több általános kifejezés révén vagy más módon (generikus igénypont) alternatív tárgyat is felölelő igénypont részleges elsőbbségre vonatkozó jogosultságát nem lehet megtagadni, feltéve, hogy az említett alternatív tárgyat az elsőbbségi iratban első ízben kinyilvánították közvetlenül vagy

legalább közvetve egyértelműen és kielégítő módon. Ilyen vonatkozásban nem alkalmazhatók egyéb lényeges feltételek vagy korlátozások.”

A válasz tehát az első kérdésre röviden egy világos „nem”, fenntartás nélkül. Ezért a többi kérdésre nem kell válaszolni. A döntés indokolását még nem adták ki.

E döntésnek az a hatása, hogy a mérgező elsőbbségtől általában már nem kell tartani. Ugyanis egy olyan európai szabadalmi bejelentés esetében, amelynek az igénypontja egy általánosabb tárgyra vonatkozik, amelynek csak egy részét, például az általánosabb tárgy egy változatát támasztja alá az elsőbbségi irat, erre a változatra igényelhető részleges elsőbbség, feltéve, hogy ki tudják elégíteni az elsőbbség igénylésével kapcsolatos szakos követelményeket.

A döntést a szakemberek természetesen örömmel üdvözik, mert jogi biztonságot nyújt a szabadalmak elővizsgálati eljárásában régóta megalapozott gyakorlat vonatkozásában, amit tehát nem kell megváltoztatni. Figyelembe kell venni azonban, hogy egy későbbi bejelentésben az elsőbbségi iratban kinyilvánítottnál tágabb oltalmi kör igénylése egyéb kockázatokkal járhat, amelyek közül a legfontosabb, hogy a később igényelt találmányra nézve egy harmadik fél beiktathat közbenső technika állását (intervening prior art), amire az előbbi döntés nem vonatkozik.

Itt megjegyezzük, hogy a mérgező elsőbbséggel kapcsolatban a jelen sorok szerzője „Önújdonsgöröntő megosztott bejelentések” címmel az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014. évi áprilisi számában publikált egy rövid tanulmányt.

D) Az ESZH egyik fellebbezési tanácsának T 66/12 sz. döntése egyebek mellett főleg egy igényponton belüli számtartományokkal foglalkozik.

Az ügy háttérében a *Toyota Jidosha* (Toyota) EP 1 340 276 sz. ('276-os) európai szabadalma áll, amely ellen felszólalt a *Linde Material Handling* (Linde). A felszólalási osztály 2011. december 27-én közbenső végzést adott ki, amelyben a szabadalmat módosított alakban fenntartotta.

Az '276-os szabadalom 1. igénypontja egyenáramforrásra vonatkozik, amely – részben – egy üzemanyagcellát és egy elektromos energiát tároló eszközt (akkumulátort) foglal magában, ahol az akkumulátor maximális teljesítményének és maximális összteljesítményének az aránya legalább 0,65 és legfeljebb 0,8.

A felszólalási osztály megállapította, hogy ez a tartomány – ellentétben a fellebbező állításával – új és feltalálói tevékenységen alapszik a technika állásához tartozó E1 és E2 dokumentumhoz viszonyítva.

A T 198/84 sz. és a T 279/89 sz. döntés által megalapozott európai esetjog szerint a technika állásához tartozó altartományok akkor minősíthetők újnak, ha kielégítik az alábbi három követelményt:

1. a kiválasztott altartomány szűkebb az ismert tartománynál;
2. a kiválasztott altartomány kellően távol van a technika állásában kinyilvánított bármely konkrét példától és az ismert tartomány végpontjaitól;

3. a kiválasztott altartomány nem a technika állásának egy önkényesen kiválasztott része, vagyis nem csupán a technika állásának a megtestesülése, hanem egy másik találmány (célszerű kiválasztás, új műszaki tanítás).

Fellebbezésében a felszólaló azzal érvelt, hogy az 1. igénypontban meghatározott tartománynak a kiválasztása önkényesnek tekinthető, és ezért a harmadik követelmény nem teljesül. Emellett a fellebbező azzal érvelt, hogy nem volt ismert egy rendes tartomány, és ezért a második követelmény sem teljesül, minthogy annak eldöntése előtt, hogy egy tartomány kellően távol van-e egy ismert tartománytól, egy rendes tartományt kell meghatározni.

A fellebbezési eljárásban a szóbeli tárgyalásra való felhívás megválaszolásaként a szabadalomtulajdonos elkésve kiegészítő bizonyítékot nyújtott be az igényelt tartomány alátámasztására. A kiegészítő bizonyítékot kísérleti eredmények képezték, amelyeket diagram alakjában mutatott be, ahol az üzemanyagcella és az az akkumulátor teljesítményének az arányát ábrázolta a hatékonyság függvényében különböző járművek esetében. A szabadalomtulajdonos azzal érvelt, hogy a kísérleti eredmények szerint akkor kaptak nagyobb hatékonyságot, amikor az arány az igényelt 0,65–0,8 tartományon belül volt, ami azt bizonyítja, hogy a tartományt nem önkényesen választották.

Döntésében a tanács azzal érvelt, hogy a kiegészítő bizonyíték szerint az üzemanyag-hatékonyság magas, amikor az üzemanyagcella és az akkumulátor hatékonyságának hányadosa egy bizonyos tartományon belül van, és a kiegészítő bizonyítékban megjelölt járművek súlya ezzel az aránnyal együtt változik, így kétségei vannak azzal kapcsolatban, vajon a kiegészítő bizonyítékban szereplő értékek azonos típusú és súlyú járművekre vonatkoznak-e. Emellett azt is megjegyezte, hogy a kiegészítő bizonyíték alapján általában nem állapítható meg egyértelműen, hogy a tartomány végpontjai (0,65 és 0,8) jelentősek, mert a diagram szerint az üzemanyag-hatékonyság kevésbé változott a teljesítményarány egy sokkal tágabb tartományában. Továbbá a tanács azzal is érvelt, hogy az eredmények nem mutatják ennek a tartománynak az általános alkalmazhatóságát, például amikor eltérő próbaciklusokat alkalmaznak, valamint hogy a kísérleti eredmények látszólag forgalomban levő járművekre vonatkoznak, és így nem zárható ki, hogy ezek a járművek olyan technológiákat használnak, amelyek a szabadalom alapját képező bejelentés elsőbbségi időpontjában még nem voltak hozzáférhetőek.

Minthogy a kísérleti eredményeket későn nyújtották be, továbbá azokból nem volt levezethető elegendő információ, a tanács nem járult hozzá, hogy az eljárásban figyelembe vegyék a kiegészítő bizonyítékot.

Ezután az igényelt tartomány újdonságával foglalkozott. A szabadalomtulajdonos azzal érvelt, hogy az igényelt 0,65–0,80 tartományt azzal a céllal határozták meg, hogy javítsák az üzemanyag-hatékonyságot. Emellett a szabadalomtulajdonos a következő érveléssel is élt: „A jelen találmány teljesítményhányadosának 0,65-ös alsó határa a szabadalmi leírás 0037 jelölésű bekezdése szerint abból a célból van meghatározva, hogy teljesítsék azt a követelményt,

hogy biztosítva legyen az üzemanyagcella – folytonos haladás mellett megkívánt – elektromos teljesítményének a leadása.”

A tanács a 0037-es jelölésű bekezdésre utalva megjegyezte, hogy egy 2000 kg tömegű jármű, amely egy 4,5%-os emelkedőn 80%-os motorteljesítmény mellett 120 km óránkénti sebességgel halad, megközelítőleg 65 kW teljesítményt igényel, aminek következtében, ha feltételezik, hogy a maximális megkívánt elektromos teljesítmény 100 kW, az arány alsó értékének 0,65-nak kell lennie. Ezért egyetértett a fellebbező féllel abban, hogy az igényelt tartomány alsó határát egyaránt befolyásolják a jármű vezetési körülményei és a jármű típusa, és hogy a 0037 jelölésű bekezdést úgy is lehet értelmezni, hogy az egy üzemanyagcella számára minimális teljesítményt határoz meg függetlenül az üzemanyagtól, az akkumulátortól vagy az üzemanyagcella és az akkumulátor teljesítményének az arányától. Emellett a tanács, utalva a szabadalmi leírás 0038 jelölésű bekezdésére, hasonló kifogásokat emelt az igényelt tartomány 0,8-as felső értékével kapcsolatban is.

Azt is megjegyezte, hogy a szabadalmi leírás 0041 jelölésű bekezdése szerint az üzemanyag-hatékonyság jelentősen emelkedik a 40% és a 80% közötti teljesítménytartományban, ami azt jelzi, hogy a 0,65-ös érték eltérő feltételezéseken és követelményeken alapszik. Mint-hogy adva vannak a leírás kinyilvánításával kapcsolatban a fenti megjegyzések, valamint az a tény, hogy az 1. igénypont nincs korlátozva valamilyen sajátos járműtípusra vagy sajátos vezetési körülményekre, a tanács azzal érvelt, hogy a szabadalomtulajdonos nem bizonyította, hogy az üzemanyag-hatékonyság bármilyen körülmények között javul az igényelt tartományban. Emellett nem látható cél a tartomány kiválasztása mögött. Ezért a tanács úgy döntött, hogy nem teljesült a tartomány megválasztásával kapcsolatos 3. követelmény, és ezért az 1. igénypont az E1 dokumentumhoz viszonyítva nélkülözi az újdonságot.

A fenti döntésből egyértelműen kitűnik, hogy az ESZH-nál benyújtott szabadalmi bejelentésnek számhatárokkal igényelt tartomány esetében világosan meg kell határoznia a tartomány kiválasztásának az okait.

E) Az ESZH fellebbezési tanácsai 2017. október elején új épületbe költöztek. A költözés indokaként az ESZH adminisztratív tanácsa a fellebbezési tanácsok függetlenségének és hatékonyságának növelését adta meg.

Az új cím: Richard-Reitzner-Allee 8, 85540 Haar, Németország.

Görögország

Az Athéni Ügyvédi Kamara 2017. augusztus 4-én publikálta a görög gazdasági miniszterhez intézett levelét, amelyben kérte, hogy halasszák el az UPC-re vonatkozó egyezmény görög ratifikálását. A levélben azt kérik, hogy a kormány konzultáljon az Athéni Ügyvédi Kamarával, mielőtt állást foglal az ügyben, és amíg az érdekelt feleknek elegendő idejük nem lesz ahhoz, hogy közöljék megjegyzéseiket az UPC-egyezmény ratifikálására vonatkozó törvénytervezetthez, valamint hogy a ratifikálás felfüggesztésével párhuzamosan a kormány

folytasson további konzultációt és elemzést az új rendszer görög gazdaságra és jogrendszerre gyakorolt hatásáról.

Az ügy előzménye, hogy a görög kormány 2017. március 1-jén bejelentette, hogy sikeresen befejezett egy konzultációs eljárást az UPC-egyezmény ratifikálására vonatkozó törvénytervezetről, amelyet nyilvánosságra hozott a kormányportálon és meghirdetett a Görög Szabadalmi Hivatal weboldalán. A kormány 2017 májusában egy tanulmányt is megrendelt arról, hogy az egységes szabadalmi oltalomnak milyen hatása lesz a görög gazdaságra. A ratifikációs törvénytervezetet, amely az UPC egy helyi divíziójának a létrehozását javasolja Görögországban, még nem bocsátották vitára a görög parlamentben, de 2017. március 27-én Görögország aláírta a jegyzőkönyvet az UPC-egyezmény ideiglenes alkalmazásáról.

Hollandia

A holland *Levola* vállalat ismert krémsajtjáról, amelyet HEKSENKAAS (boszorkánysajt) néven árusít. A HEKSENKAAS krémsajtból, friss gyógynövényekből és „egy csepp varázslatból” készült kenhető szós. A Levola a HEKSENKAAS szóvédjegy tulajdonosa árukra és szolgáltatásokra a 29. és a 30. áruosztályban, és a HEKSENKAAS-t az alábbi feliratú vödrökben árusítja:

A Levola különböző felszólalási eljárásokat nyert meg a *Fanofnefood* vállalat ellen, amely kérelmet nyújtott be a WITTE WIEVENKAAS (fehér asszonysajt) szóvédjegy és az alábbi két ábrás védjegy lajstromozása iránt:

A Hágai Fellebbezési Bíróság nemrég hatályon kívül helyezte a Benelux Szellemitulajdon-védelmi Hivatal három döntését. A Benelux Szellemi Tulajdoni Egyezmény 2.3 és 2.14 cikke lehetővé teszi a védjegytulajdonosok számára, hogy felszólaljanak olyan azonos vagy hasonló olyan védjegyek ellen, amelyeket azonos vagy hasonló áruk vagy szolgáltatások kapcsán nyújtottak be, ha a közönség részéről fennáll a korábbi védjeggel való összetévesztés valószínűsége.

A Benelux Szellemitulajdon-védelmi Hivatal teljes egészében elutasította a felszólalást a különböző WITTE WIEVENKAAS védjegyek ellen azon az alapon, hogy e védjegyek és a HEKSENKAAS védjegy között vizuális, fogalmi és fonetikai különbségek állnak fenn.

A Hágai Fellebbezési Bíróság azonban úgy döntött, hogy – csupán a fogalmi hasonlóságok miatt – a WITTE WIEVENKAAS védjegyek ellen függő felszólalásoknak sikerre kell vezetniük. Azt vette figyelembe, hogy mindkét védjegy tartalmazza a „kaas” (sajt) szót, és azon a véleményen volt, hogy a leguralkodóbb, -jellemzőbb, -megkülönböztetőbb és -befolyásosabb elem a „Heksen” és a „Witte wieven” szó a két védjegy elején.

A „Heksenkaas” szó kifejezetten arra utal, hogy ez a termék a piacon krémsajtként van elismerve, amely egy boszorkány „csipetnyi varázslatát” tartalmazza. Általánosan ismert tény, hogy egy boszorkány varázserővel rendelkező személy, és a „boszorkány” szó az idők folyamán negatív mellékjelentésre tett szert. A „Witte wieven” (szó szerinti jelentése: fehér asszonyok) gyakran vannak ábrázolva a holland mitológiában és legendákban fehér szellemekként, akik szintén rosszindulatú nőszemélyek, és egyedül élnek. A bíróság úgy döntött, hogy a fehér asszonyokat a közönség jelentős része boszorkányként jellemzi, és a kifejezés is negatív mellékjelentéssel bír. A bíróság szerint a közönség jelentős része ezért mindkét sajtot negatív mellékjelentésű képzeletbeli nőszemélyektől eredőnek tekinti. Minthogy tehát fennáll a fogalmi hasonlóság, a bíróság a két védjegyet elég hasonlóknak tekinti ahhoz, hogy azok összetévesztést okozzanak. Így a három felszólalási eljárás fellebbezés után sikerre vezetett, és a bíróság a WITTE WIEVENKAAS védjegyeket mint nem lajstromozhatókat elutasította. Következésképpen a Hágai Fellebbezési Bíróság elismerte, sőt szélesítette a fogalmi hasonlóságok fontos és döntő szerepét holland felszólalási eljárásokban.

India

A) A Mumbai Felsőbíróság (Mumbai High Court) három bírájából összeállított fellebbezési tanács a *Cipla Limited v. Cipla Industries Private Limited & Ors*-ügyben megerősítette, hogy nem követnek el bitorlást egy olyan ügyben, ahol egy védjegyet kereskedelmi névként fogadnak el, és eltérő árukkal kapcsolatban használnak.

A tanács, értelmezve a védjegy törvény bitorlással foglalkozó idevágó rendelkezéseit, a jogalkotó szándékát is figyelembe vette. Így ez a döntés korlátozza egy jogtulajdonos számára engedélyezett oltalom körét olyan esetekben, amikor a védjegyet kereskedelmi név-

ként fogadják el és használják olyan árukkal kapcsolatban, amelyekre a védjegylajstromozás vonatkozik.

B) A vizsgált ügyben a *Burger King Corporation* (Burger) a Delhi High Courtnál (DHC) beperelte a *Shameek & Anr.* (Shameek) vállalatot védjegybitorlásért, mert az a felperes BURGER KING védjegyéhez megtévesztően hasonló és/vagy azzal azonos védjegyet használt.

Az ügy háttere, hogy Burger King éttermet először az Egyesült Államokban alapítottak 1954-ben. Jelenleg a Burger világszerte több mint 13 000 éttermet üzemeltet, és mintegy 100 országban naponta több mint 11 millió fogyasztót szolgál ki. A felperes a világon a második legnagyobb „burger”-vállalat, és különböző áruosztályokban számos védjegyet lajstromoztatott 122 országban. A BURGER KING védjegyet Indiában 1979-ben lajstromozták. A védjegy nagy népszerűségnek örvend, és a védjegy törvény szerint a legmagasabb fokú oltalmat élvezi.

Az alperes Chennai-ban kezdett működtetni egy éttermet King Burgerz névvel. Erről a felperes 2012-ben szerzett tudomást, majd az is a tudomására jutott, hogy az alperes gyorsételeket és főleg burgereket forgalmaz a megtévesztően hasonló KING BURGERZ védjeggyel.

A felperes abbahagyásra és elállásra felszólító levelet küldött az alperesnek. Az utóbbi azt válaszolta, hogy meg kívánja változtatni a nevét, és megkérdezte a felperest, hogy a „Burger Time”, a „Happy Burgers”, a „Burger Palace”, a „Royal Burger” vagy a „Royal Burgers” név közül bármelyik ellen kifogást emelne-e. A felperes azt válaszolta, hogy más védjegyet nem kifogásolna, azonban hivatalos megállapodást kíván kötni, amely az új védjegy mellett azt is rögzítené, hogy az alperes megszünteti a kifogásolt védjegy használatát.

Ezután az alperes időt kért a felperestől a vállalás végrehajtásához, amihez a felperes hozzájárult, majd a felperestől kapott számos e-mail-sürgetés után szintén e-mailben azt válaszolta, hogy két hónapon belül bezárja az éttermét, és megkérdezte, hogy még mindig szükség van-e megállapodásra, amire a felperes igenlő választ adott, és egy aláírandó megállapodás tervezetét is megküldte az alperesnek, aki azonban aláírás helyett közölte, hogy bezárta éttermét.

Később a felperes megtudta, hogy az alperes egy másik helyen ismét elkezdte használni a KING BURGERZ védjegyet a felpereséhez hasonló betűtípussal.

A felperes ezek után indított védjegybitorlásért pert az alperes ellen, kérve a bíróságot, hogy tiltsa el az alperest a KING BURGERZ vagy bármilyen hasonló védjegy használatától, amely megtévesztően hasonlít az ő védjegyéhez vagy azzal azonos.

Minthogy az alperes a törvényileg előírt időn belül sem jelentkezett a bíróság előtt, hogy előadja érveit, a bíróság *ex-parte* eljárásban döntött a felperes javára, megállapítva, hogy a felperes védjegye nagyon jól ismert, és védve van bárki általi bitorlás ellen. Ezért a bíróság teljesítette a felperes kérését, és az alperest tartósan eltiltotta a felperes védjegyéhez hasonló védjeggyel ellátott áruk árusításától, hirdetésétől vagy bármilyen hirdetésben vagy csomagoláson való felhasználásától.

C) A Madrasi Felsőbíróság (Madras High Court, MHC) azzal a keresettel foglalkozott, amelyet az *Auroville Foundation* (Auroville) felperes indított a *Ramaniyam Real Estates Pvt. Ltd.* (Ramaniyam) alperes ellen, azt állítva, hogy az utóbbi tisztességtelenül használta a felperes „Auroville Foundation” nevéhez hasonló AUROVILLE védjegyet.

Az Auroville Foundation a dél-indiai Auroville-t, a világ egyik legismertebb spirituális központját működteti. A bíróság elfogadta a felperesnek azt az állítását, hogy az AUROVILLE név védve van az 1950. évi „embléma és név törvény” által, amely tiltja a helytelen használatot. A nevet a felperes 1968 óta folytonosan és megszakítás nélkül használja, és arról tájékoztatta a bíróságot, hogy az alperes tisztességtelenül használta a megtévesztően hasonló AUROVILLE nevet „Ramaniyam Aurovallie” elnevezésű építkezési beruházásán.

Az alperes azt adta elő, hogy 1986-ban megalakult híres építőipari vállalatként a RAMANIYAM AUROVALLIE nevet a saját nevével és egy emblémával együtt használta annak érdekében, hogy elkerülje az ütközést a Tamil Nadu indiai állam Villupuram kerületének földrajzi régiójában. Az alperes azt is előadta a bíróságon, hogy a felperes az 1999. évi védjegy törvény szerint nem lajstromoztatta az AUROVALLIE nevet, és nem állított elő árukat, illetve nem nyújtott kereskedelmi célokra szolgáltatásokat.

A Madrasi Felsőbíróság mindkét fél meghallgatása után azon a véleményen volt, hogy a felperes AUROVILLE védjegye a folytonos és megszakítás nélküli használat folytán megkülönböztetőképesre tett szert. A bíróság szerint az AUROVILLE nevet védi az „embléma- és névtörvény”, valamint az Auroville Alapítványt létrehozó 1988. évi törvény. A bíróság nem fogadta el az alperesnek azt az állítását, hogy AUROVALLIE védjegyét azért hozta létre, hogy elkerüljön minden ütközést a Villupuram kerület földrajzi régiójában.

A bíróság szerint az AUROVALLIE megjelölés megtévesztően hasonló volt a felperes védjegyéhez és nevéhez. Ezért tartósan eltiltotta az alperest az AUROVALLIE védjegy vagy ahhoz megtévesztően hasonló bármilyen egyéb megjelölés használatától.

A bíróság megállapította, hogy a felperes nem végzett semmilyen kereskedelmi tevékenységet, és ezért nem hivatkozhatott semmiféle pénzügyi veszteségre.

Indonézia

Indonéziában 2017. február 1-jén lépett hatályba a 2016. évi védjegy törvény végrehajtására vonatkozó rendelet.

Az új rendelet egyszerűsíti a védjegy lajstromozás és -megújítás alaki követelményeit, új szabályokat ír elő a jól ismert védjegyek elismeréséhez, lehetővé teszi egy védjegybejelentés elutasítását jól ismert hatályos védjegyek miatt nem rokon áruk vagy szolgáltatások esetében is, és lehetővé teszi védjegybejelentések átruházását. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk a változásokat.

a) A lajstromozás és megújítás alaki követelményei

Indonézia az „első bejelentő” védjegyrendszert követi, ezért nagyon fontos egy védjegybejelentés benyújtási napja, mert tükrözi a bejelentő elsőbbségi jogait. A múltban a bejelentők csak akkor kaptak bejelentési napot, ha a bejelentéssel egyidejűleg benyújtották a meghatalmazást és a védjegy tulajdonjogára vonatkozó nyilatkozatot. Ezeknek az iratoknak a későbbi benyújtása nem volt lehetséges.

Az új törvény alapvetően megváltoztatta ezt a gyakorlatot, mert egy bejelentési nap elnyeréséhez elegendő benyújtani a védjegybejelentést, a védjegy egy példányát és a bejelentési díj befizetésének igazolását. A formai követelmények teljesítésére 30 nap áll a bejelentő rendelkezésére. Hosszabb határidőt, 3 hónapot engedélyeznek az elsőbbségi irat benyújtására.

A védjegymegújítás követelményei is egyszerűsödtek, mert nincs szükség a védjegybi-zonylat másolatának benyújtására.

b) Jól ismert védjegyek

A korábbi védjegy törvény bevezette ugyan a jól ismert védjegyek fogalmát, azonban határozatlan volt a „jól ismert védjegy” minősítés megszerzésének követelményeivel kapcsolatban. Ezzel szemben az új törvény megállapítja, hogy milyen szempontoktól függ egy védjegy jól ismert státusza. A főbb szempontok a következők.

- Az ismertség szintje vagy a közönség általi elismertség a vonatkozó üzleti területen.
- Az áruk vagy szolgáltatások eladott mennyisége és a védjegynek a tulajdonos általi használata révén szerzett előnyök.
- A védjeggyel ellátott áruk vagy szolgáltatások piaci részesedése.
- Földrajzi elterjedtség.
- A használat időtartama.
- Lajstromozások vagy bejelentések más országokban.

c) Elutasítás jól ismert védjegy miatt

Az új rendelet lehetővé teszi, hogy egy elővizsgáló elutasítson egy védjegybejelentést azon az alapon, hogy az teljesen vagy általában hasonlít egy nem rokon árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozó, létező, jól ismert védjegyhez.

d) Védjegybejelentések átruházása

Az új védjegyrendelet lehetővé teszi függő védjegybejelentések átruházását a bejelentési eljárás alatt, a lajstromozás előtt. A régi törvény csupán lajstromozott védjegyek átruházását tette lehetővé. A 2016. november 25-én hatályba lépett új védjegy törvény előtt benyújtott védjegybejelentéseket azonban szintén csak lajstromozás után lehet átruházni.

Izrael

A rozuvasztatin a gyógyszerek sztatinosztályának egyik tagja, amelyet a koleszterinszint csökkentésére és kardiovaszkuláris betegségek megelőzésére használnak.

Az AstraZeneca 166 626 sz. izraeli szabadalmának megfelelő bejelentést az Egyesült Királyságban 2003-ban nyújtották be, és a megfelelő PCT-bejelentés alapján benyújtott izraeli nemzeti bejelentést 2011 szeptemberében publikálták felszólalási célra. A bejelentés ellen felszólalt a *Teva Pharmaceutical Industries Ltd.* (Teva). A felszólalási tárgyalást 2015 júliusában tartották, és 2016 júniusáig mindkét fél befejezte összefoglaló nyilatkozatainak és ellennyilatkozatainak a benyújtását.

A szabadalom eljárást igényel a rozuvasztatin kalciumsójának előállítására, amelynek során a rozuvasztatin egy vízoldható sójának oldatát vizes kalciumklorid-oldattal reagáltatják 30–45 °C hőmérsékleten. A 2. igénypont szerint a kalciumklorid-oldatot 5-60 perc alatt adagolják. A 3. igénypont szerint a lassú hozzáadás alatt 10 percen keresztül keverik az oldatot. A 4. igénypont szerint a keveréket legalább 10 percen át 30–45 °C-on tartják, majd szűrik, adott esetben mossák és végül szárítják. Az 5–11. igénypont különböző hőmérsékleteket és időparamétereket ad meg a keveréshez. A 12–14. igénypont hőmérséklet–idő tartományokat közöl ahhoz, hogy olyan kristályokat kapjanak, amelyeknek nagy a felület/térfogat aránya. A 15–17. igénypont különböző pépkoncentrációkat ad meg, míg a 18–27. igénypont különböző rozuvasztatinsók alkalmazására vonatkozik.

A Teva több professzor eskü alatti nyilatkozatait, továbbá analitikai-kémiai szakkönyvekből részleteket nyújtott be annak bizonyítására, hogy a szabadalom teljesen nélkülözi a feltalálói tevékenységet, és hogy az igénypontokat a leírás nem támasztja kellő mértékben alá.

Az AstraZeneca professzori véleményekkel mondott ellent a Teva állításainak.

A Teva fő érve az volt, hogy a rendes sók 99,99%-ánál – ideértve a rozuvasztatin kalciumsóját is – a hőmérséklet emelése növeli a telítettséget, csökkenti a túltelítettséget, és nagyobb kristályok kiválását idézi elő.

A Teva hivatkozott egy 2005. évi saját, szintén rozuvasztatin-kalciumsó előállítására vonatkozó bejelentésére, amely nem tartozik a technika állásához, mert az AstraZenecánál később nyújtotta be; ebben az eljárás valódi javításait írta le.

Végül a Teva azt róta fel az AstraZenecának, hogy 1. igénypontja és aligénypontjai „túl sokat markolnak”, mert oltalmi körük sokkal tágabb, mint amennyit kinyilvánítanak és bizonyítékkal alátámasztanak. Az igényelt 30–45 °C hőmérséklettartományra nincs magyarázat, és nem bizonyítják, hogy az állítólagos javulás ehhez kapcsolódna.

Az AstraZeneca azt állította, hogy találmánya ipari jelentőségű kis javításra vonatkozik. A kalciumsó előállítására szolgáló alapeljárás ismert, azonban az eljárás paraméterei újak, és könnyebb szűrést tesznek lehetővé. A technika állása 2 m²/g felületű kristályokat ismertet, míg az ő kristályai 1 m²/g felületűek, vagyis terméke új, és feltalálói tevékenységen alapszik.

Az AstraZeneca azt is állította, hogy a Teva saját találmányaként említett eljárás lényegileg azonos, azonban 5–25 °C hőmérsékletet igényel, ami önmagában bizonyítja, hogy saját szabadalma feltalálói tevékenységen alapszik.

Ezzel szemben a Teva azt hangsúlyozta, hogy az AstraZeneca csupán a hőmérsékletváltozást igényli feltalálói tevékenységként, ami azonban csupán az oldhatóságot növeli, és nagyobb kristályok kiválásához vezet, ami nem haladja meg egy szakember tudását.

Az érvek és ellenérvek mérlegelésével a felszólalási tanács a felszólalást elfogadta és a szabadalmat elutasította.

A Teva 1 980 822 ILS kiadás megtérítését kérte, és ezt egyik saját ügyvédének az eskü alatti nyilatkozatával támasztotta alá, de további bizonyítékot nem nyújtott be, holott a rendkívül magas költségek komolyabb alátámasztást igényeltek volna. Ezért az Izraeli Szabadalmi Hivatal elnöke az ügy bonyolultságának, időtartamának, súlyának és bizonyítottságának figyelembevételével 300 000 ILS megtérítését tartotta indokoltnak.

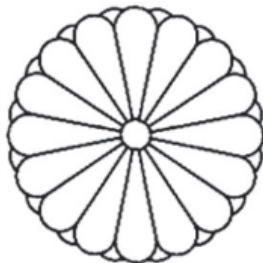
Japán

A) A Japán Szabadalmi Hivatal 2017 első negyedében módosította a védjegyvizsgálati irányelveket. A módosított irányelvek 2017. április 1-jén léptek hatályba, miután előzőleg nyilvános hozzászólási eljáráson estek át.

Az irányelveket a hivatal 2017. április 1-jétől kezdve minden védjegybejelentésre alkalmazza, függetlenül azok bejelentési időpontjától.

Az alábbiakban az irányelvek legfontosabb változásait foglaljuk össze.

– A japán császári ház méltóságának megőrzése érdekében nem lajstromozhatók a „császári krizantém címerpajzzsal” vagy ahhoz hasonló védjegyek:

- Nem lajstromozhatók a közrendbe vagy közérdeklődésbe ütköző védjegyek.
- El kell utasítani az olyan védjegyet, amely egy másik személy arcképét, teljes nevét, írói álnevét vagy azok híres rövidítését tartalmazza, kivéve ha erre a másik személy engedélyt ad.
- Nem lajstromozható az olyan védjegy, amely azonos egy másik személy korábban lajstromozott védjegyével vagy hasonló ahhoz, és a megjelölt áruk/szolgáltatások is azonosak vagy hasonlóak.
- Ugyannak a személynek egy későbbi bejelentését el kell utasítani, ha a megjelölt áruk/szolgáltatások azonosak vagy hasonlóak a korábban lajstromozott védjegy(ek) kapcsán megjelölt árukhoz vagy szolgáltatásokhoz.

B) Az alábbiakban a Szellemitulajdon-védelmi Felsőbíróóság 2016. március 25-én, a *Maxacalcitol*-ügyben hozott döntését ismertetjük, amelyet 2017. március 24-én a legfelsőbb bíróság is megerősített.

Az ekvivalensek tana egy olyan jogi doktrína, amely lehetővé teszi, hogy egy szabadalmazható szabadalmát a szabadalmi igénypontok szó szerinti oltalmi körén túl is érvényesíteni tudja. Ezt a tant a legfelsőbb bíróság a *golyóscsapágy*-ügyben 1998-ban hozott döntésével alapozta meg, amely az alábbi öt sajátos követelményt állapította meg ahhoz, hogy az ekvivalensek tanát alkalmazni lehessen:

1. az eltérő rész a szabadalmazott találmánynak nem lényeges része („nem lényeges rész” követelmény);
2. ha a szabadalmazott találmányban ezt a részt az „állítólag bitorló termékkel/eljárással” helyettesítjük, megvalósíthatjuk a szabadalmazott találmány célját, és ugyanazt a funkciót és hatást kaphatjuk (helyettesíthetőségi követelmény);
3. a fenti helyettesítést egy szakember az „állítólag bitorló termék/eljárás” megvalósításának időpontjában könnyen el tudta végezni (a „könnyen megvalósítható helyettesítés” követelménye);
4. az „állítólag bitorló termék/eljárás” nem azonos egy olyan technológiával, amely a szabadalmi bejelentés benyújtásának időpontjában egy szakember számára könnyen megvalósítható technika állásához tartozott („technika állása” követelmény); és
5. nem volt olyan különleges körülmény, amely miatt az „állítólag bitorló termék/eljárás” szándékosan ki volt zárva az igénypontok oltalmi köréből („különleges körülmény” vagy „szándékos kizárás” követelmény).

Az ekvivalensek tanán alapuló bitorlás azonban ezt követően is egyértelmű volt, főleg azért, mert a bíróságok szigorúan bíralták el, hogy a fenti öt követelmény ki volt-e elégítve. Különösen nehéz akadályt okozott az 1. és az 5. követelmény. Különböző statisztikák azt mutatják, hogy az ekvivalensek tanán alapuló bitorlást elutasító döntéseknek több mint 80%-a azon alapult, hogy az 1. és/vagy az 5. követelmény nem volt kielégítve.

A „Maxacalcitol-ügyben” a felperes egy innovatív gyógyszergyártó, birtokosa a 3310301B sz. japán szabadalomnak. A vizsgált 13. igénypont D3-vitaminszármazékok, így többek között Maxacalcitol előállítására vonatkozik. Maga a Maxacalcitol keratózis kezelésére szolgáló gyógyszer hatóanyaga. Az igényelt eljárásban a kiindulási vegyület D3-vitamin vázának biciklononángyűrűjén 20-as helyzetben egy hidroxilcsoport van, amit bázissal reagáltatva ... szénhidrogéncsoporttá alakítanak, vagy ... gyűrűnyitással a végtermékhez jutnak.

A felperes a Tokiói Kerületi Bíróságnál az alperesek (három generikusgyógyszer-gyártó és egy gyógyszerkereskedő vállalat) ellen bitorlási pert indított azzal érvelve, hogy az alperesek a szabadalmazott eljárással ekvivalens eljárást használnak. Az alperesek eljárása nagyon hasonló volt a szabadalmazott eljáráshoz, mert azonos reakciókat alkalmazott, és az eljárások közötti különbséget az jelentette, hogy a szabadalmazott eljárásban a D3-vitamin vázának ciklohexán-gyűrűjén egy szubsztituens végig ciszhelyzetben van, amíg a bitorlónak vélt

eljárásban ez a szubsztituens transzhelyzetű, amit még egy külön lépésben ciszhelyzetűvé kell alakítani.

A bejelentés benyújtásának időpontjában jól ismert tény volt, hogy a D3-vitamin vázának ciklohexángyűrűje transz-cisz izomeriát mutat. Az említett leírás nem írja le, hogy a kiindulási és a közbenső vegyületek a ciklohexángyűrűn transzkonformációjúak lehetnek.

Az ügyben eldöntendő fő kérdések a következők voltak:

- A szabadalmazott találmány és az alperes eljárása közötti különbség „nem lényeges részt” (1. követelmény) jelent-e?
- Volt-e olyan körülmény, amely szándékosan kizár valamilyen sajátos körülményt (5. követelmény)?

A Tokiói Kerületi Bíróság 2014. december 24-i döntésében megerősítette, hogy mind az 1., mind az 5. követelmény ki volt elégítve, ezért az alperes eljárása az ekvivalensek tana alapján bitorolta a felperes szabadalmát.

A döntés ellen az alperesek fellebbezést nyújtottak be a Szellemitulajdon-védelmi Felsőbíróságnál, amely öt bíróból álló nagytanácsban döntött az ügyről, és elutasítva az alperesek fellebbezését, megerősítette a Tokiói Kerületi Bíróság döntését. A Szellemitulajdon-védelmi Felsőbíróság döntése részletesen tárgyalta az ekvivalensek tanának alkalmazásán alapuló bitorlás esetén figyelembe veendő 1. és 5. követelményt, és értékelése megegyezett az alsófokú bíróságéval. Ennek megfelelően megállapította, hogy az alperesek bitorolták a felperes szabadalmát.

E döntés ellen a felperes a legfelsőbb bíróságnál nyújtott be fellebbezést.

Az szintén részletesen tárgyalta az 1. és az 5. követelmény teljesülését, és csekély különbségekkel hasonló következtetésekre jutott, mint az alsófokú bíróságok.

Kambodzsa

A) A kambodzsai szabadalmi rendszer viszonylag új, mert 2003-ban lépett hatályba a szabadalmakra, használati mintákra és ipari mintákra vonatkozó törvény. Az utóbbi két év alatt azonban az Ipari és Kézműipari Minisztérium (IKM) fontos lépéseket tett a szabadalmi oltalom megszerzésének előmozdítása érdekében.

Kambodzsában a szabadalmi hivatal szerint 2017. májusig 17 szabadalmat engedélyeztek. Bár ez a szám nemzetközi viszonylatban kicsinek tűnhet, érdemes figyelembe venni, hogy e szabadalmak közül tízet 2016-ban, és hatot 2017-ben engedélyeztek.

Kambodzsa még nélkülözi a szabadalmi bejelentések vizsgálatához szükséges lehetőségeket, ezért a minisztérium lehetővé tette Kambodzsában engedélyezett szabadalmak megszerzését más kormányokkal kötött egyezmények alapján gyorsított eljárással, amely nem éveket, hanem csak hónapokat vesz igénybe. Az alábbiakban röviden ismertetjük ezeket az egyezményeket.

a) Az Ipari és Kézműipari Minisztérium 2015. január 20-án szellemi tulajdoni együttműködési megállapodást kötött a Szingapúri Szellemitulajdon-védelmi Hivatallal, amelynek alapján az engedélyezett szingapúri szabadalom birtokosai egyszerűsített újrálajstromozási eljárással oltalmat kaphatnak Kambodzsában.

Nincs határidő kitűzve a Szingapúrban engedélyezett szabadalom kambodzsai lajstromozására, azonban a szingapúri szabadalomnak

- az újrálajstromozási kérelem benyújtásakor érvényesnek kell lennie,
- 2003. február 11. utáni bejelentési nappal kell rendelkeznie, és
- a kambodzsai szabadalmi törvény előírásainak megfelelően Kambodzsában szabadalmazhatónak kell lennie.

b) A minisztérium és a Japán Szabadalmi Hivatal közötti együttműködési megállapodás lehetővé teszi a kambodzsai szabadalmi bejelentők számára, hogy gyorsított vizsgálatot kérjenek, ha párhuzamos japán bejelentésükre szabadalmat kaptak.

A programban való részvételhez a következő követelményeket kell teljesíteni:

- lennie kell egy olyan párhuzamos japán szabadalmi bejelentésnek, amelynek azonos az elsőbbségi időpontja a kambodzsai bejelentésével;
- a megfelelő japán szabadalmi bejelentésre a Japán Szabadalmi Hivatal engedélyezte a szabadalmat;
- a kambodzsai szabadalmi bejelentés igénypontjait úgy kell módosítani, hogy azok közül legalább egy megegyezzen az engedélyezett japán szabadalom egyik igénypontjával.

A fenti követelmények teljesítése esetén megközelítőleg három hónap alatt engedélyezik a kambodzsai szabadalmat.

B) Kambodzsa 2016. szeptember 8-án ratifikálta a Szabadalmi Együttműködési Szerződést (PCT), és annak 151. tagjává vált. Így a szerződés Kambodzsára nézve 2016. december 8-án vált hatályossá. Ennek megfelelően a 2016. december 8-át követően benyújtott nemzetközi szabadalmi bejelentések önműködően magukban foglalják Kambodzsa megjelölését.

A PCT-egyezmény ratifikálása következtében Kambodzsa polgárai és állandó lakói 2016. december 8-tól kezdve jogosultak nemzetközi (PCT-) bejelentéseket benyújtani.

Itt megjegyezzük, hogy a gyógyszer tárgyú szabadalmak Kambodzsában 2016. januárig ki voltak vonva a szabadalmazható találmányok köréből. Minthogy azonban Kambodzsa kevésbé fejlett ország, 2033-ig nem köteles oltalmat biztosítani a gyógyszer tárgyú szabadalmakra. A minisztérium ezért elutasítja az ilyen tárgyú bejelentéseket.

C) Kambodzsa 2017. január 23-án megállapodást írt alá az Európai Szabadalmi Hivatallal európai szabadalmak érvényesítéséről. Ez a megállapodás 2017. július 1-jén lépett hatályba.

Kambodzsa az első ázsiai ország, amely elismer európai szabadalmakat, és ezzel a 43 országnak egyike lesz, amelyik egyetlen európai szabadalmi bejelentés alapján lehetővé teszi országa területén európai szabadalmak oltalmát.

Azok az európai szabadalmi bejelentők, akik érvényesíteni akarják szabadalmukat Kambodzsában, 2017. július 1-jétől kezdve élvezhetik az új eljárás előnyeit, amelyek alapján az európai kutatási jelentésnek az európai közlönyben való publikálásától számított 6 hónapon belül kérhetik az ESZH-nál a bejelentés érvényesítését Kambodzsában a megfelelő illeték egyidejű befizetése mellett.

Kanada

A) Korábban már tájékoztatást adtunk arról, hogy az új kanadai védjegy törvény 2019 elején lép hatályba. Ugyanez érvényes az új kanadai ipariminta-törvényre is. Az új védjegy törvény lehetővé teszi, hogy Kanada csatlakozhasson a Madridi Jegyzőkönyvhöz és a Nizzai Egyezményhez.

A Madridi Jegyzőkönyv egyszerűsíti a védjegybejelentés benyújtását külföldi országokban egy hazai védjegybejelentés vagy védjegy lajstromozás alapján. A nizzai osztályozás szabványosított eszközt szolgáltat áruk és szolgáltatások osztályozására.

Az ipariminta-törvény módosításai lehetővé teszik a Hágai Egyezményhez való csatlakozást, aminek révén egyetlen nyelven benyújtott egyetlen bejelentés révén lehetővé válik egy ipari minta lajstromozása számos országban.

Most elkészült a két új törvény végrehajtási utasításának a tervezete, amelyekről az alábbiakban adunk ismertetést.

a) A védjegy törvény végrehajtási utasításának a tervezete

A védjegy törvény végrehajtási utasítására vonatkozó rendelet a régi rendelethez viszonyítva számos módosítást tartalmaz, amelyek közül a legfontosabbakat az alábbiakban foglaljuk össze.

- A védjegybejelentés elővizsgálati eljárása alatt harmadik felek lajstromozást gátló érveket közölhetnek a hivatallal (ez jelenleg tiltva van).
- Megszünteti a 200 CAD lajstromozási illetéket.
- Eltérően a jelenlegi kanadai törvénytől, osztályonkénti díjat állapít meg, amelyre az alábbi példákat adjuk:
 - védjegybejelentési díj:
 - 330 CAD az első osztályért plusz 100 CAD minden további osztályért, a jelenlegi 250 CAD bejelentési illeték helyett, amely független az osztályok számától;
 - lajstromozásmegújítási díj:
 - 400 CAD az első osztályért plusz 125 CAD minden egyes további osztályért, a jelenlegi 350 CAD helyett, amely független az osztályok számától.
- Egy védjegybejelentésben módosítani lehet a bejelentő nevét.
- Eljárást tesz lehetővé bejelentések és lajstromozások megosztására és összevonására.

- Változásokat vezet be a védjegyfelszólalási eljárásban, így
 - a keresztkérdések időtartamában;
 - az írott érvek benyújtásának sorrendjében (a jelenlegi párhuzamos benyújtás helyett).
- A határidő-hosszabbítások időtartama kissé változni fog a Madridi Jegyzőkönyv alapján benyújtott bejelentések esetén.

b) Az ipariminta-törvény végrehajtási utasításának tervezete

Ez a rendelet kevésbé terjedelmes, mint a védjegyrendelet. A főbb változásokat az alábbiakban foglaljuk össze.

- Az elővizsgálat ideje alatt harmadik személyek tiltakozhatnak a minta lajstromozása ellen.
- Enyhíti a szemléltetési követelményeket, lehetővé téve fényképek, grafikus ábrázolások vagy egyéb sajátos vizuális reprodukciók kombinálását.
- Enyhíti a szemléltetési követelményeket azzal, hogy csupán egyetlen illusztrációt ír elő, amely elkülönítetten mutatja a mintát, de a környezetet is mutató több illusztrációt is megenged, eltérően a jelenlegi szabályozástól, amely csupán egyetlen illusztrációt enged meg, és az mutathatja a környezetet is.
- Nem teszi kötelezővé a minta leírását, ellentétben a jelenlegi szabályozással, amely ezt kötelezővé teszi.
- Lehetővé teszi egy párhuzamos bejelentésben kinyilvánított minta alapján megosztott bejelentés benyújtását, de tovább korlátozza a megosztott bejelentés benyújtására engedélyezett időtartamot.

A Kanadai Szellemtulajdon-védelmi Hivatal 2017. július 14-ig fogadott el megjegyzéseket az ipariminta-rendeletre, és 2017. július 21-ig a védjegyrendeletre vonatkozóan. A beérkezett megjegyzések áttekintése után formális publikációs eljárás következik a Kanadai Közlönyben 2017 utolsó negyedében.

Az új végrehajtási utasításokra vonatkozó két rendelet – hasonlóan a két új törvényhez – várhatóan 2019 első felében lép hatályba.

B) A kanadai legfelsőbb bíróság (Supreme Court, SC) 2017. június 30-án az *AstraZeneca Canada Inc. (AstraZeneca) v Apotex Inc. (Apotex)*-ügyben egy fontos és régen várt döntést hozott, amelyben elutasította az ún. „ígérettant” (promise doctrine), és tisztázta a szabadalmak „hasznossági” követelményét Kanadában. Az egyhangú döntés fontos győzelmet jelent a Kanadában oltalmat kereső innovátorok számára, és különösen kedvező fogadtatásban részesül a gyógyászati szabadalmak területén.

Az ígérettant az utóbbi években fejlesztették ki a kanadai bíróságok, és zsinórmértékül használták a hasznosság mérésekor. Erősen vitatott kérdéssé vált, mert számos gyógyászati szabadalom érvénytelenségéhez vezetett. Az SC teljesen elutasította ezt a tant mint „összeegyeztethetlent a szabadalmi törvénynek mind a szövegével, mind a szellemével”.

A fellebbezés alatt álló ügyben a bíróság az AstraZeneca *esomeprazol* vegyületre vonatkozó szabadalmát vizsgálta. Az *esomeprazol* egy sikeres protonpumpa-inhibitor (PPI), amely csökkenti a gyomorsavképződést. A szabadalmat a bíróság újnak és nem kézenfekvőnek minősítette, azonban hasznosság hiánya miatt érvénytelennek tekintette.

Az ígérettant alkalmazva a bíró két ígéretet azonosított: egyrészt PPI-ként, másrészt „megjavult farmakokinetikai és anyagcserével kapcsolatos tulajdonságok hordozóiként, amelyek megjavult gyógyászati profilt nyújtanak”. Nem volt vita afelett, hogy az első hasznosságot helyesen jelezték előre, azonban a bírónak az volt a véleménye, hogy a második hasznosságot nem bizonyították a bejelentés napján. A Szövetségi Fellebbezési Bíróság (Federal Court of Appeal, FCA) fenntartotta ezt a döntést.

Az SC teljesen elutasította az ígérettant: „Az ígérettan nem helyes módszer annak meghatározására, hogy a szabadalmi törvény 2. cikkében foglalt hasznossági követelményt kielégítették-e”. „Ez nem jó törvény, és helytelen”.

Az SC megállapította, hogy az ígérettan két szempontból is túlságosan terhes: 1. a hasznosság szabványát határozza meg, amelyet egy szabadalomtól a szabadalom által kifejtett ígéretekre hivatkozva kíván meg; és 2. több hasznossági ígéret esetén azt kívánja, hogy a szabadalom az összes ígéretet érvényesen teljesítse.

Az SC a helyes megközelítést a következő főbb pontokban fejtette ki:

[49] ... végül minden találmány egyetlen tárgyhoz tartozik, és ennek a tárgynak az egyetlen felhasználása, amelyet bizonyítanak vagy okosan megjósolnak a bejelentés napján, elegendő ahhoz, hogy egy találmányt a szabadalmi törvény 2. cikkének céljára hasznossá tegyen.

[53] A hasznosság különbözik az igénypontok által azonosított találmány tárgya alapján. Így a 2. cikk követelményét kielégítő, elvileg elfogadható felhasználások köre korlátozott – nem bármilyen felhasználás felel meg. Nem elegendő, ha egy gépet szabadalmaztatni kívánó szabadalmas azt állítja, hogy gépe papírnehézzékként hasznos.

[54] Annak meghatározására, hogy egy szabadalom egy találmányt elegendő hasznossággal nyilvánít-e ki, a bíróságnak a törvény 2. cikke szerint a következő elemzést kell elvégeznie. Először azonosítania kell a szabadalomban igényelt találmány tárgyát. Másodszor meg kell kérdeznie, hogy a tárgy hasznos-e – gyakorlati célra szolgál-e?

[55] A törvény nem írja elő a megkívánt hasznosság mértékét vagy mennyiségét, vagy hogy minden lehetséges felhasználást megvalósítsanak – egy szemernyi hasznosság is elegendő. A tárgy jellegére vonatkozó egyetlen felhasználás is megteszi, és a hasznosságot meg kell alapozni, vagy a bejelentés napján okos jóslással bizonyítani kell.

A helyes megközelítést alkalmazva az SC az AstraZeneca szabadalmát érvényesnek találta. Kipróbáláskor a bíró megállapította, hogy az igényelt tárgy – az *omeprazol* enantiomerjének optikailag tiszta sói – hasznos egy célra: protonpumpa-inhibitorként a gyomorsavtermelés csökkentésére. Ez a felhasználás elegendő hasznosság volt ahhoz, hogy a tárgyat a 2. cikk értelmében hasznossá tegye.

A fentieknek megfelelően az SC helyt adott az AstraZeneca fellebbezésének.

Kína

A) A *GAC Motor*, Kína ötödik legnagyobb gépkocsigyártója TRUMPCHI néven védjegyzett, önjáró gépkocsijainak meg kívánja változtatni a nevét, mert azokat 2019-ben az Egyesült Államokba szándékszik exportálni. Ez a név a chuanqi kínai szóra hasonlít, amelynek a jelentése „legendás”.

A név választása természetesen teljesen független volt az új amerikai elnök nevéétől. „Nem tudtuk, hogy *Donald Trumpot* elnökké fogják választani” – mondta *Feng Xingya*, a GAC Csoport elnöke. „Jelenleg az Egyesült Államokban nagy az elnökkel szembeni ellenállás, és a GAC Motor nem kívánja negatívan befolyásolni márkanevét” – tette hozzá Feng.

A GAC Motor a gépkocsi nevének megváltoztatása mellett döntött, de az új nevet még nem hozták nyilvánosságra.

B) Kínában nehéz háromdimenziós (3D) védjegyeket lajstromoztatni, és különösen nehéz ilyen védjegyekre bíró által jóváhagyott oltalmat kapni. Rendkívül nehéz elismertetni a 3D védjegy bitorlását, ha a védjegy palack alakú, mert a fogyasztók – valamint egyes nép-bíróságok is – hajlamosak a palackokat tartályoknak vagy csomagolásnak tekinteni, nem pedig védjegyeknek, amelyek jelezhetik a termék eredetét.

Egy újabb ügyben a *Chivas Holding (IP) Ltd* (Chivas) elegendő adatot szolgáltatott 3D védjegyeinek használatáról, bizonyítva, hogy a fogyasztók a ROYAL SALUTE palackot védjegynek tekintik, és az ilyen termékeket meg tudják különböztetni egyedül a palack alakja révén más termékektől.

A ROYAL SALUTE egy skótwhisky-márka, amelyet a *Chivas* testvérek *II. Erzsébet* királynő születésnapjának a tiszteletére hoztak forgalomba. A hagyományos 21 puskalövéses tisztelgés után elnevezett „prémium” minőségű skót whiskyt legalább 21 évig érlelik.

A Chivasnak négy lajstromozott 3D védjegye van, amelyek a 33. áruosztályban a Royal Salute-palack alakjához tartoznak. Ezek a palackok különböző típusú alkoholos italokat tartalmaznak, így többek között whiskyt, bort és aperitifet. A négy védjegy majdnem azonos, kivéve a színüket, amely lehet rubinvörös, zafírkék, smaragdzöld és színtelen (1. ábra).

A *Yantai Ao Wei Wine Ltd.* (Ao Wei), egy többszörös bitorló felkeltette a Chivas figyelmét, amikor elkezdett ELYSEE 21 YO whiskyt gyártani és forgalmazni (2. ábra), amely nyilvánvaló másolata volt a ROYAL SALUTE 21 whiskynek.

1. ábra

2. ábra

A Chivas 2014. december 26-án pert indított az Ao Wei és annak helyi forgalmazója ellen a Wuhani Közbenső Bíróságnál védjegybitorlás és tisztességtelen verseny miatt.

A bíróság gondosan összehasonlította a vádolt termék palackjának alakját a felperes 3D védjegyeivel, és megállapította, hogy jelentéktelen különbségtől eltekintve azok vizuálisan azonosak voltak. A bíróság megerősítette továbbá, hogy a felperes 3D védjegye erős megkülönböztető jelleggel rendelkezik. Bár az Ao Wei a kifogásolt termékein lajstromozott ELYSEE védjegyét használta, ez a használat nem változtatta meg a bíróságnak azt a megállapítását, hogy védjegybitorlás történt.

A bíróság közölte továbbá, hogy a Royal Salute névnek hosszú története van, a Chivas súlyos összegeket ruházott be a hirdetésbe, és a termék híres és jól ismert a vonatkozó közönség körében. Ezért a terméket „jól ismert árucikknek” lehet tekinteni, összhangban a tisztességtelen versenyt tiltó törvény meghatározásával. A Royal Salute termék csomagolása annyira jól megkülönböztethető, hogy forrásazonosítónak is tekinthető, és sajátos csomagolást is képez. A vádolt termék csomagolása hasonló volt ehhez a sajátos csomagoláshoz, ami valószínűleg összetévesztést és megtévesztő azonosítást okoz a vonatkozó közönség körében. Ezért a bíróság 2016. április 6-án hozott ítélete eltiltotta az alperest a bitorlástól, és 500 000 RMB kártérítést ítélt meg a felperes javára.

Mexikó

A Mexikói Iparjogvédelmi Intézet 2016. március 14-én elektronikus bejelentésre vonatkozó szabályokat adott ki, amelyek 2016. március 18-án léptek hatályba. Az új rendszer által biztosított szolgáltatások a következők:

- Szabadalomkutató. Ehhez a hivatal a felhasználó számára felhasználói nevet és jelszót ad.

- Szabadalmak és védjegyek bejelentése és a bejelentés nyugtázása. A papírmásolatokat az intézetnél kell benyújtani.
- Értesítés a szellemi tulajdon-jogra vonatkozó összes megsemmisítési, törlési és lejárati eljárással kapcsolatos adminisztratív eljárásokról.

Az elektronikus aláíráshoz a bejelentőnek vagy képviselőjének a Mexikói Adóügyi Adminisztrációs Szolgálatnál kell papíron jelentkeznie. Az aláírást elektronikus aláírórendszerrel lehet létrehozni.

Németország

A) A Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgerichtshof, BGH) ekvivalens szabadalombitorlással kapcsolatos néhány döntése miatt a kerületi bíróságok és a kerületi fellebbezési bíróságok egyre korlátozóbban ítélik meg az ekvivalencia kérdését. Az ekvivalens szabadalombitorlás területe egyre inkább elmozdul abba az irányba, hogy amikor nem történik szó szerinti bitorlás, nem lehet ekvivalenciáról beszélni azon az alapon, hogy a szabadalomtulajdonos elkötelezte magát az 1. igénypont egy bizonyos szóhasználata mellett. Ennek következtében az elmúlt néhány évben az ekvivalencia értelmezése erősen korlátozódott. Az alábbi döntés az ekvivalens bitorlás túl korlátozó megítélése ellen mutat.

Mind a kerületi bíróság, mind a kerületi fellebbezési bíróság elutasított egy bitorlási keresetet, mert a bitorló nem valósította meg a vitatott szabadalom 1. igénypontjának a jellemzőjét, vagyis egy talajművelő eke ellentétes falainak keresztmetszetben V alakú elrendezését.

Az a kiviteli alak, amelyet a perben megtámadtak, nem V alakú, hanem U alakú keresztmetszetet mutatott. Mindkét említett bíróság tagadta a bitorlást, mert egyrészt nincs szó szerinti használat, másrészt a félkör vagy U alakú keresztmetszettel rendelkező megtámadott kiviteli alakot nem tekintették ekvivalensnek. Ilyen vonatkozásban azt is figyelembe vették, hogy az U alakú keresztmetszet elérné ugyan a szabadalom szerinti hatást, azonban a vitatott szabadalmi leírás a szakembert nem vezetné V alakú keresztmetszettel rendelkező kiviteli alakhoz, mert a szabadalom a V alakhoz kötötte magát. A vitatott szabadalom 1. igénypontjában meghatározott alak, vagyis a V alakú keresztmetszet már nem bírna független jelentéssel, ha mindegyik geometriai alakot ekvivalens felhasználásnak tekintenék. A szabadalomtulajdonos mint felperes szándékosan megkötötte magát ezzel a V alakkal kapcsolatban.

A BGH nem követte ezt a véleményt, és egyrészt ismét megerősítette, hogy ekvivalencia van, amikor a szakértő a bitorlás vonatkozó jellemzőjét hasonlóan működő eszköznek ismeri el, feltéve, hogy a szabadalmi igénypont által védett műszaki tanítás jelentése szerint foglal állást. Másrészt a BGH egyértelművé tette, hogy ezzel az értelmezéssel a jellemzőnek mint olyannak a térbeli és fizikai konfigurációja kevésbé fontos, mint a funkciója a szabadalom szerinti tanítás összefüggésében.

Az ekvivalencia hiányát nem lehet igazolni csupán azzal az érveléssel, hogy a szabadalomtulajdonos (teljesen szándékosan) elkötelezte vagy korlátozta magát a keresztszektnek ehhez az alakjához azáltal, hogy a V alakot iktatta be a szabadalmi igénypontba.

Ezzel a döntéssel az utóbbi évek egyoldalú ítélkezését korlátozták, mert az ekvivalencia hiányát nem lehet magyarázni csupán a ténnyel, hogy a bitorló kiviteli alak nem használ szó szerint egy olyan jellemzőt, amely pontosan meg van említve az 1. igénypontban. Így ismét előtérbe került a jellemző funkciója a szabadalom szerinti tanítás összefüggésében.

B) A müncheni Max Planck Intézetben 2017. május 25-én *dr. Siegfried Bross* professzor előadást tartott „Az Európai Szabadalmi Egyezmény szerinti engedélyezési gyakorlat és a jogállam eróziója” címmel.

Bross professzor mögött német bíróként fényes pályafutás áll: 1986-tól 1998-ig a BGH X. Polgári Tanácsának volt a tagja (amely ennél a bíróságnál többek között az összes szabadalmi ügyért felelős, és így a legfelsőbb szabadalmi fórum), majd 1998-tól 2010-ig, nyugdíjba vonulásáig egyike volt a Német Szövetségi Alkotmánybíróság tizenhat bírójának. Így Bross professzor az egyetlen német bíró, akinek széles körű személyes tapasztalatai vannak mind a szabadalmi jogban, mind az alkotmányjogban.

Az előadás alaptétele szerint „az Európai Szabadalmi Egyezmény nem tartható fenn a jogállamiság elvei szerint, és az Európai Szabadalmi Hivatal legutóbbi reformjai a fellebbezési tanácsokkal kapcsolatban nélkülözik a jogállamisági alapot.”

Bross professzor fő bírálata az ESZE szerkezetével kapcsolatban az volt, hogy az nem veszi eléggé figyelembe a jogok szükséges elkülönítését, sem kellő mértékben a demokratikus szabályokat és felelőségeket. Azzal érvelt, hogy az Adminisztratív Tanács és az ESZH vezetősége parlamenti vita nélkül tárgyal a szervezetről, ellentétben a német alkotmánybíróság megalapozott elveivel. Emlékeztette a hallgatóságot, hogy az ESZH jogrendje nem szerves része az Európai Unió jogrendjének, és azzal nem azonos, sőt, nincs is harmonizálva vele, jóllehet számos tagállama tagja az Európai Uniónak is. Kritizálta az ESZE tagállamait, amiért az ESZH számára egy majdnem teljhatalmú felső vezetőt hagytak jóvá független bíróság általi megfelelő ellenőrzés és ellensúlyok nélkül.

Az utóbbi ponttal kapcsolatban Bross professzor kifejtette, hogy nem fogadható el, hogy az ESZH-vezetés döntéseinek ellenőrzése személyzeti ügyekben félre van tolvá, és megfelelő bíróság helyett egyetlen hivatalra, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetre (International Labour Organisation, ILO) van ruházva.

Kifejtette azt a nézetét is, hogy az ESZH immunitása nem terjedhet és ne is terjedjen ki személyzeti és költségvetési ügyekre. Nézete szerint egy állam természetes immunitását meg kell különböztetni egy kormányközi szervezet – amilyen az ESZH – csökkentett immunitásától.

Kijelentette, hogy véleménye szerint az ESZH fellebbezési tanácsainak a tagjai nem függetlenek. Ennek az egyik fő oka, hogy csupán öt évre vannak kinevezve [ESZE 23(1) cikk] az ESZH elnökének a javaslata alapján, és az Adminisztratív Tanács nevezheti ki őket újra

az ESZH elnökével való tanácskozás után [ESZE 11(3) cikk]. Ez önmagában a végrehajtó szervek ítéletétől való függőséget okoz. A bírók függetlenségének a biztosításánál az életre szóló kinevezés (a nyugállományba vonulásig) a norma. A végrehajtó szervezeteknek nem lehet és nem is szabad megengedni, hogy felügyeljék a bírói testületet.

Bross professzor véleménye szerint ezt a helyzetet nem változtatta meg az ESZE fellebbezési tanácsokra vonatkozó újabb reformja, amit értelmetlennek és jogállami szempontból jelentőség nélkülinek minősített. Ami valóban fontos, és amit biztosítani is kell: a bírói testület személyes és tényleges függetlensége, de ez ellen szól, hogy a fellebbezési tanácsoknak nincs külön költségvetésük.

Ezután Bross professzor az EU szabadalmi csomagjára és az Egységes Szabadalmi Bíróságra vonatkozó egyezményre tért rá. Nézete szerint az ESZH hiányosságait ez az új bíróság semmiképpen sem orvosolja, mert nincs elegendő hatásköre ahhoz, hogy megsemmisítse vagy helyesbítse az ESZH döntéseit. Minthogy az ESZE nem elégíti ki a jogállam alkotmányos elveit, és az UPC nem jogosult felülbírálni az ESZH-t, nincs olyan megalapozott jogvédelem, amely összhangban lenne az alkotmánnyal. Bross professzor emlékeztette a hallgatót a Szövetségi Adminisztratív Bíróság 1959. évi döntésére, amelyben megállapították, hogy a Német Szabadalmi és Védjegy hivatal (Deutsches Patent- und Markenamt, DPMA) fellebbezési tanácsai nem bíróságok a német alkotmány értelmében, és hogy az alkotmány szerint a Német Szabadalmi és Védjegy hivatal döntéseivel szemben bírói jogorvoslatnak kell rendelkezésre állnia a végrehajtási ágazaton belül.

Tekintettel a fentebb említett súlyos alkotmányjogi kérdésekre és a brexitre, Bross professzor megjegyezte, ő maga sem érti, hogy miért lenne most szükség német szempontból az UPC-egyezmény ratifikálására. Azt tanácsolta, hogy a következményeket inkább mélyen át kell gondolni, és óvott egy olyan egyezmény gyors ratifikálásától, amely önmagában nem orvosolja, hanem tartóssá teszi az ESZE által létrehozott hiányosságokat.

Azt gondolhatjuk, hogy mindez szép és jó, azonban mennyire valószínű, hogy egy kitűnő professzor által tartott előadás befolyásolni fogja napi munkánkat? Mind az Egyesült Királyság, mind Németország kormánya azt az álláspontot foglalta el, hogy ratifikálják az UPC-egyezményt mielőlt lehetséges, nem törődve a brexittel. Emellett az ESZE szerkezetét évtizedekre alapozták meg, és azt mindenképpen nagyon nehéz megváltoztatni. Így mi értelme van gondot csinálni abból, hogy egyáltalán megtárgyaljuk azt?

A választ a Német Szövetségi Alkotmánybíróság második tanácsa adta meg, amikor bejelentette, hogy ebben az évben szándékszik meghallgatni négy alkotmányos fellebbezést az alaptörvény 2(1), 19(4), 20(3), 24(1) és 103(1) cikkének megsértése miatt azon az alapon, hogy az ESZH-nál nincs elegendő jogi ortalom a fellebbezési tanácsok döntései ellen.

Bross professzor szerint vagy az ESZE-t kell módosítani, felállítva egy valódi és független fellebbezési bíróságot (ami felveti a kérdést, hogy ez hogyan egyeztethető össze az UPC-vel), vagy pedig Németországnak kell majd előbb vagy utóbb elhagynia az ESZE-t.

C) A Szövetségi Szabadalmi Bíróság (Bundespatericht, BPG) megállapította, hogy az alábbi kétdimenziós, fekete és fehér ábrás védjegy, amely édesség csomagolására szolgál, lajstromozható köhögés elleni cukorkákra az 5. áruosztályban.

A bejelentő 1923 óta árusít „Em-eukal” nevű, köhögés elleni cukorkákat. Ezeket az édeségeket édességcsomagoló-anyaggal burkolva, csavart végekkel árusítják. A csomagolás sajátos jellemzője, hogy a csomagolóanyag magában foglal egy olyan papírdarabot, amely elágazik (lásd fent) – ez az ún. „zászlócska” (németül „Fähnchen”). 2010 júliusában a bejelentő német védjegybejelentést nyújtott be a fentebb bemutatott ábrás védjegy lajstromozása iránt különböző árukra az 5., 20. és 30. áruosztályban. Ezt a Német Szabadalmi és Védjegy hivatal teljes terjedelmében elutasította azon az alapon, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy nem rendelkezik semmiféle megkülönböztető jelleggel. A hivatal szerint a megjelölés hagyományos édességburkolat volt, minden felismerhető jellemző nélkül. A fellebbezési eljárásban a bejelentő korlátozta az árulistát köhögés elleni cukorkákra az 5. és mézre a 30. áruosztályban, de a hivatal ennek ellenére fenntartotta az elutasítást.

Majdnem hat évvel később a BPG megsemmisítette a DPMA megtámadott döntését, és végül elismerte a lajstromoztatni kívánt védjegy lajstromozhatóságát. A BPG alaposan megvizsgálta a német védjegy törvény három lehetséges elutasítási okát: a 3(2)(2) cikket (a megjelölések kizárólag az áruk alakjából állnak), a 8(2)(1) cikket (a védjegyek nélkülöznek minden megkülönböztető jelleget) és a 8(2)(2) cikket (a védjegyek kizárólag olyan megjelölésekből állnak, amelyek a kereskedelemben az áruk fajtájának vagy minőségének megjelölésére szolgálnak).

Szövege szerint a német védjegy törvény 3(2) cikke csak háromdimenziós védjegyekre alkalmazható, és tiltja olyan védjegyek lajstromozását, amelyek kizárólag az áruk olyan alakjából állnak, amely egy műszaki eredmény eléréséhez szükséges. A BPG megállapította, hogy ennek a szabálynak olyan kétdimenziós ábrás védjegyekre is alkalmazhatónak kell lennie, amelyek a termékcsomagolás alakját képviselik, és amelyek – miként a vizsgált esetben – világosan jelzik a csomagolt áruk alakját. Itt azonban a BPG lehetetlennek találta annak a megállapítását, hogy a zászlócska kizárólag műszaki funkciót látna el. Még ha a zászlócska elméletileg szolgálhatna is felszakítási segédeszközként, a jelen esetben nem tölt be ilyen funkciót, mert még mindig megvan a lehetőség a cukorka kicsomagolására azáltal, hogy a csomagolás mindkét oldalán szabaddá húzzák a csavart végeket. Ezért a zászlócskának szakítási segítségként való felhasználása nem kézenfekvő, és inkább céltalan.

Másodszor a BPG megállapította, hogy az ábrás védjegy nem esik a német védjegy törvény 8(2)(1) cikke alá, mert nem mentes minden megkülönböztető jellegtől azokkal az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyekre a lajstromozást kérték. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatára hivatkozva a bíróság rámutatott, hogy egy magának az árunak az alakját képviselő védjegy sajátos esetében a védjegynek jelentősen el kell térnie a terület normájától vagy szokásaitól ahhoz, hogy be tudja tölteni lényeges eredeti funkcióját, és hogy ne legyen mentes a megkülönböztetőképességtől. A vizsgált esetben a szokásos édességburkolat egy további mintaelemmel rendelkezik, amelyet a zászlócska foglal magában. Ezt a konkrét termékcsomagolást évtizedeken keresztül kizárólag a bejelentő használta; a kereskedelemben köhögéscsillapító cukorkákat árusítanak ömlesztve kis dobozokban, vagy pedig mindegyiket egyénileg csomagolják a szokásos csomagolóanyagba megcsavart végekkel. A bíróság különösen lényegesnek tartotta, hogy a bejelentő a zászlócskát valójában azért használta, hogy termékének üzleti eredetét jelölje annak a ténynek következtében, hogy a „csak a zászlóval valódi” (németül: Nur echt mit der Fahne) szlogen rendszerint rá van nyomtatva minden egyes zászlóra, miként az alábbi ábrán is látszik:

A szlogen világosan mutatja a kapcsolatot a következő jelzésekkel: „*Em-Eukal*” vagy „*Dr. C. Soldan*”, amelyeket szintén rendszeresen használnak minden egyes édesség csomagolásán, így maga a zászló megkülönböztetőképességet biztosít. Ennek következtében az érintett közönség felfogja, hogy a zászlócska és a mindent egybevéve ábrás védjegy eredetmegjelölésre szolgál.

Harmadszor a bíróság megállapította, hogy a védjegy törvény 8(2)(2) cikkének értelmében nincs szükség a hozzáférhetőség megőrzésére. A járulékos zászlócskát tartalmazó ábrás védjegy olyan elemet szolgáltat, amely több annál, mint amit a köhögéscsillapító édességek egyéb előállítói használnak a szokásos csomagolásokon. Ezért valószínűtlen, hogy a vonatkozó területen előforduljon a tervezői szabadság korlátozásának a veszélye.

Ahhoz, hogy oltalmat kapjanak egy „termékcsomagolásalak-védjegyre”, a bejelentőnek bizonyítania kell, hogy a termékcsomagolás olyan elemeket foglal magában, amelyek lényegesen különböznek a kereskedelemben megszokott egyéb elemektől, és amelyek nem korlátozhatók csupán műszaki funkcióra. Ezeket az elveket a CJEU egy olyan hasonló ügyben állapította meg, amelyben megtagadta a lajstromozást egy édességcsomagolástól megcsavart végekkel, mert az nélkülözötte a megkülönböztetőképességet (*August Storck, 2006*). Ebben az ügyben a CJEU megállapította, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy nem tért

el jelentősen az édességipar normáitól vagy szokásaitól, mert az említett csomagolás alakja megfelelt a hagyományos édességcsomagolásnak, az így csomagolt édességek nagy mennyiségben voltak megtalálhatók a piacon, a csomagolás arany színe önmagában nem volt szokatlan, gyakran lehet látni édességek csomagolásaként. Ez megerősíti, hogy a jelen esetben a lajstromoztatni kívánt védjegy oltalma csak a zászlócska, illetve annak konkrét megkülönböztető használata miatt lehetséges.

Olaszország

A) Az alábbiakban a jól ismert VESPA robogókat gyártó olasz *Piaggio & C. S. p. A.* (Piaggio) vállalat felszólalási ügyét ismertetjük, amelyet a *Futura 14 S.r.l.* (Futura) vállalat által benyújtott V VESPA európai védjegybejelentése ellen indított.

Olaszországban mindenki ismeri a VESPA robogót, mert a Piaggio a VESPA védjegyet motorkerékpárokra és hasonló termékekre lajstromoztatta. Ezzel szemben a Futura borra, vagyis teljesen eltérő termékekre kérte a V VESPA védjegy lajstromozását. Itt megjegyezzük, hogy a Futura cég a népszerű olasz újságíró és tévériporter *Bruno Vespa* tulajdona, aki a vállalat egyetlen igazgatója. Ennek ellenére a Piaggio felszólalt a VESPA védjegy borcímkéken való használatát ellen, azt állítva, hogy a két márkanév bizonyos módon összetéveszthető lenne egymással.

A tévériporter természetesen eltérő véleményen volt, és semmi különöset nem látott abban, ha saját nevét használja saját termékein, megállapítva: „Megillet a jog, hogy ezt a nevet használjam, mert a Piaggio nem állít elő bort, és a Futura nem gyárt robogókat, aminek következtében csekély valószínűsége van az összetévesztésnek, minthogy egy fogyasztó nagy valószínűséggel nem megy be egy üzletbe egy palack bort venni úgy, hogy onnan egy robogóval távozik. ... Nem lennék jogosult saját nevemet felhasználni bármilyen üzleti tevékenységhez?”

Egy lajstromozott védjegy tulajdonosa jogosult használni saját nevét, és harmadik személyeket meggátolni védjegyének kereskedelmi használatában, kivéve azt az esetet, ha ehhez hozzájárul.

A megalapozott esetjog megerősíti, hogy a saját név akkor is használható, ha a jelzés központi elemét képezi. Emellett, bár a „Vespa” kifejezés a nevezett újságíró vezetékneve, az olasz nyelvben „darázs” jelentése is van, és ezért nem közvetlenül társítható az újságíró Bruno keresztnévvel. Úgy tűnik, hogy az ügyben nincs ok feltételezni összetévesztés valószínűségét, tekintettel a két vállalat üzleti tevékenysége közötti különbségekre.

Kétségtelenül ez volt az oka annak, hogy a Piaggio felszólalásában az Európai Unió védjegyrendeletének 8(5) cikkével összhangban említette saját védjegyének hírnevét, és kíséreltetett bizonyítani a VESPA márkajelzéssel ellátott saját áruk elismert voltát.

Hírnévvel rendelkező védjegyek esetében mind az európai védjegyrendelet, mind az olasz törvény kiterjeszti az oltalmat valamennyi áruosztályra.

Nem kérdéses, hogy a Piaggio VESPA védjegye jól ismert, de ez önmagában nem elegendő annak a bizonyítására, hogy a védjegy hírnevet élvez, mert még az alábbi két feltételt is ki kell elégítenie:

- a később bejelentett védjegy használatának képesnek kell lennie (i) tisztességtelen előnyt húzni a korábbi védjegy megkülönböztetőképességéből vagy hírnevéből, vagy (ii) annak kárt okozni;
- bizonyítani kell, hogy a későbbi védjegy használatát nem igazolja valódi ok.

A tisztességtelen előnszerzésnek összefüggésben kell lennie a korábbi védjegy vonzerejének gazdasági kihasználásával.

Másrészről azzal kapcsolatban, hogy a későbbi védjegy kárt okozhat a híres védjegynek, a Piaggio bizonyára hivatkozhat arra, hogy saját védjegyének alkoholos italokkal való társítása csökkentheti a VESPA védjegy hírnevét és torzíthatja annak képét, mert ellenkezne a motorkerékpár-gyártó által hirdetett biztonságos vezetés elvével.

Végül az igazi ok nélküli használat kapcsán lehet érvelni azzal, hogy a V VESPA védjegy egy jól ismert személyiség vezetéknevére vonatkozik.

A Futura helyzetét megnehezíti az a tény, hogy a borokra lajstromoztatott VESPRAL védjegyet birtokló *Lidl Stiftung & Co.* áruházlánc is felszólalt ellene.

B) Az olasz iparjogvédelmi törvény 24(1) és 26(c) cikke szerint egy védjegyet akkor törölnék használat hiánya miatt, ha

- i) tulajdonosa vagy tulajdonosának hozzájárulásával harmadik fél a lajstromozás időpontjától kezdve 5 éven keresztül nem vette tényleges használatba, vagy
- ii) nem vették tényleges használatba megszakítatlan 5 éven keresztül akkor is, ha lajstromozás után tényleges használatban volt.

A legfelsőbb bíróság 2017. március 28-án e kérdésről új döntést hozott, elutasítva a fellebbezési bíróság egy korábbi végzése elleni fellebbezést, ahol az használat hiánya miatt törölt bizonyos jól ismert nemzeti védjegyeket. A döntés a történelmi LAMBRETTA védjeggyel kapcsolatos.

Az ügy előzménye, hogy a *Brandconcern BV* (Brandconcern) pert indított a *Scooters of India Limited* (Scooters) indiai vállalat ellen, amely 2002-ben megvásárolta az olasz tulajdosoktól a LAMBRETTA védjegyet.

A Brandconcern az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalánál (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) kérelmet nyújtott be ugyanennek a védjegynek (csekély grafikai változtatásokkal) a lajstromozása iránt saját robogóira.

A lajstromozást azonban megakadályozta az a tény, hogy a Scooters ezt a védjegyet már korábban lajstromoztatta. Ezért a Brandconcern az illetékes elsőfokú bírósághoz fordult, és az olasz védjegy törvény 24(1) cikke alapján használat hiánya miatt kérte a Scooters védjegyének törlését. A Brandconcern állítása szerint a védjegyet az alperes már nem használta termékeinek megkülönböztetésére, mert Indiában korábban megszüntette a motorjárművek gyártását.

A Scooters többek között azzal érvelt, hogy a LAMBRETTA védjegy hírneve meggátolná a kérelmező által hivatkozott cikk alkalmazását. Az elsőfokú bíróság a keresetet 2010-ben elutasította.

A Brandconcern a fellebbezési bíróságnál keresett jogorvoslatot. Az 2013-ban megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, és a vitatott védjegyet használat hiánya miatt töröltnek nyilvánította. Indokolásként arra hivatkozott, hogy kutatások megerősítették azt a tényt, hogy a kérdéses védjeggyel ellátott robogók importját 1985-ben megszüntették. Ennek megfelelően feltehetőleg Olaszországban is megszűnt a védjegy tényleges használata. A kérdéses védjegy ezt követő, nagyon korlátozott használatát nem lehetett elegendőnek tekinteni ahhoz, hogy el lehessen kerülni a védjegy törlését.

A fellebbezési bíróság bírái továbbá úgy döntöttek, hogy a Scooters által a használat újbóli felvételével kapcsolatban előadott érvek lényegtelenek voltak. Egy alvó védjegynek a használat újbóli felvétele útján történő felélesztése csupán 1992-ben vált lehetővé, amikor módosították a védjegy törvény 42. cikkét. A jelen ügyben azonban ez a rendelkezés nem volt érvényes, mert a védjegy a kérdéses módosítás hatálybalépése előtt lejárt.

Végül a bíróság megállapította, hogy egy lajstromozás megújítása önmagában nem képezi egy védjegy használatát, és így nem elegendő a törlés megakadályozásához.

A legfelsőbb bíróság – megerősítve a fellebbezési bíróság döntését – a bejelentő érveinek elutasításában azonos érvelési vonalat követett. Konkrétan az első két érv elutasításakor a bírók megismételték, hogy egy védjegy érvényességét egyedül annak tényleges használata, nem pedig egy védjegy folytonos hírneve vagy megkülönböztetőképességének a fenntartása határozza meg. A legfelsőbb bíróság szerint „nincs arra szükség, hogy egy védjegy teljesen elveszítse megkülönböztetőképességét ahhoz, hogy megszűnjön. Eltekintve attól a tényről, hogy ez a képesség nincs említve a szabályokban, és a megszűnés szempontjából sincs jelentősége, ezt a feltételt nehéz lenne bizonyítani, és ezért komoly gyakorlati nehézségeket okozna.”

Bírái megismételték a következő elvet, amelyet ugyanaz a bíróság a múltban már kifejtett: „A törlés elkerüléséhez egy védjegy használata megszakított vagy helyi jellegű is lehet, vagy harmadik felek is végezhetik, persze a tulajdonos hozzájárulásával, feltéve, hogy az ilyen használat elegendő a piaci helyzet megváltoztatásához, és hatást gyakorol a versenytársakra.” Minthogy ezeket a követelményeket a Scooters nem teljesítette, a legfelsőbb bíróság elutasította fellebbezését, és fenntartotta a törlés kinyilvánítását, mert a jól ismert LAMBRETTA védjegyet öt éven keresztül nem használták.

Spanyolország

Az új spanyol szabadalmi törvény 2017 áprilisában lépett hatályba. Célja, hogy korszerűsítse a spanyol szabadalmi rendszert, valamint összhangba hozza az Európai Szabadalmi Egyezményvel és a nemzetközi jogi keretekkel. (Az új spanyol törvényről röviden már ismertetést adtunk e folyóirat 2017. júniusi számának 191. oldalán.)

A szabadalmi pereskedéssel kapcsolatban az egyik legjelentősebb módosítás a védőlevelek bevezetése és szabályozása Spanyolországban.

Védőleveleket először a 20. század első felében Németországban alkalmaztak, majd azokat más európai országokban is bevezették. Ilyen vonatkozású rendelkezést az Egységes Szabadalmi Bíróság eljárási szabályaiban is találunk (207.9 szabály).

A védőlevél a megelőző védekezési eljárás eszköze, amelynek segítségével egy olyan fél, aki attól tart, hogy egy *ex parte* ideiglenes intézkedés fenyegeti, előterjesztést nyújthat be a bíróságnál jogi helyzetének igazolására, és ezáltal csökkentheti annak a veszélyét, hogy a bíróság ellene meghallgatása nélkül ideiglenes intézkedést rendel el.

Bár Spanyolországban az új szabadalmi törvény hatálybalépéséig nem létezett ez az eljárási eszköz, az utóbbi években egyes vállalatok benyújtottak védőleveleket mind a Barcelonai, mind a Madridi Kereskedelmi Bíróságnál. Spanyolországban az első ügy, amelyben védőlevelet nyújtottak be, 2013. évi keltezésű, és azt a 4. sz. Barcelonai Kereskedelmi Bíróság 2013. január 18-i végzésével fogadta el. A barcelonai szabadalmi bíróságok tehát elfogadták védőlevelek benyújtását, a madridi bíróságok azonban ellentétesen jártak el: a Madridi Kereskedelmi Bíróság 2014. január 29-én elutasított egy ilyen levelet.

A barcelonai bíróság nemcsak hogy elfogadta a védőleveleket, de még bátorította is azok használatát különleges jegyzőkönyvek készítésével, hogy meggyorsítsa az ideiglenes intézkedésre vonatkozó ügyek előzetes kezelését a Barcelonában tartott nagy vásárok és kongresszusok idején, amilyen például az Élmezésügyi Mobil Világkongresszus volt.

Az új szabadalmi törvény alapján 2017 áprilisától kezdve a szabadalmi ügyeket kezelő valamennyi bíróság elfogad védőleveleket. Az új törvény 132. cikke szerint egy olyan fél, aki tart attól, hogy egy szabadalmas *ex parte* ideiglenes intézkedést kérhet ellene, benyújthat ilyen védőlevelet.

A védőlevél benyújtása bírói iratot nyit meg, amiről értesítik a lehetséges felperest (vagyis a szabadalmast). A védőlevelek három hónapig érvényesek. Ez az egyik különbség a spanyol szabadalmi törvény és az Egységes Szabadalmi Bíróság eljárási szabályai között, mert az utóbbi szerint egy védőlevél hat hónapig érvényes, amit további hat hónappal meg lehet hosszabbítani.

Mindazonáltal, bár a szabadalmi törvény nem szabályozza a védőlevelek érvényességének hosszabbítási lehetőségét, úgy tűnik, hogy – legalábbis a barcelonai szabadalmi bíróságok – elfogadnak ilyen hosszabbítási kérelmet (erre példa a Barcelonai Kereskedelmi Bíróság egy 2017. január 5-i végzése).

Az új törvény szerint ha a szabadalmas nem attól a bíróságtól kér ideiglenes intézkedést, amelyiknél a védőlevelet benyújtották, neki kell tájékoztatnia a bíróságot arról, hogy a védőlevelet egy másik bíróság kezeli, vagyis a szabadalmas kötelessége tájékoztatni a bíróságokat a védőlevél létezéséről. Az ügy megkönnyítése érdekében a barcelonai kereskedelmi bíróságok kezdeményezők abban, hogy értesítenek más bíróságokat az általuk kapott védőlevelekről.

Svédország

Egy szellemi tulajdon-jog birtokosa ha úgy véli, hogy jogát bitorolják, gyakran kér a bíróságtól ideiglenes intézkedést. Ha ezt az intézkedést a bíróság jogtalanul adta meg, és utána hatályon kívül helyezik, a felperes köteles kártérítést fizetni az alperesnek. A svéd legfelsőbb bíróság alább ismertetett döntése új utakat követ az ilyen kártérítéssel eljárásban.

Egy élelmiszer-kiegészítőre vonatkozó védjegyet birtokló (A) vállalat javára ideiglenes intézkedést rendelt el a bíróság egy másik (Z) vállalat ellen, amely nemrég hasonló védjeggyel hasonló terméket vitt piacra. Mintegy négy és fél év után – amely alatt Z tartózkodott attól, hogy a terméket eltérő védjeggyel hozza forgalomba – egy fellebbezési bíróság megsemmisítette az ideiglenes intézkedést, és ez az ítélet véglegessé vált. Az ideiglenes intézkedés kapcsán letétbe helyezett biztosítékot 800 000 SEK-re korlátozták, amit Z nem tekintett elegendőnek; ezért eljárást indított A ellen. Az első- és a másodfokú eljárásban Z javára közelítőleg 20 millió SEK kártérítést ítélt meg.

E döntés ellen A a legfelsőbb bíróságnál nyújtott be fellebbezést, amelynek döntése számos részletében iránymutatással szolgálhat jövőbeli kártérítési perekben is.

A svéd törvény szerinti általános kötelezettség megkívánja, hogy egy fél megpróbálja korlátozni azt a kárt, amelyet egy ártalmas cselekedet következtében elszenvedett. A legfelsőbb bíróság megállapította, hogy az ilyen cselekedetek példái szerint észszerű erőfeszítéseket kell tenni a döntés hatályon kívül helyezése érdekében. Nem volt azonban azon a nézeten, hogy általában meg lehetne követelni a féltől, hogy elkezdjen használni egy eltérő védjegyet vagy egy általános kifejezést.

Érvelését a védjegy lényeges funkcióira és arra alapozva, hogy a védjegytulajdonos érdeke kapcsolat létrehozása a védjegy és a kérdéses áruk között, a legfelsőbb bíróság véleménye az volt, hogy nehézségekkel járhat egy eltérő védjegy ideiglenes kiválasztása.

Először is a vállalat kockáztathatja, hogy megsérti az ideiglenes intézkedést vagy egy másik vállalat védjegyét. Másodsorú kényszeríthetné a vállalatot, hogy egy új, de kevésbé előnyös védjegyre ruházzon be – amelyet csupán korlátozott ideig használna –, és ezzel korlátozná a fogyasztói hűség előnyeit, valamint esetleg ártana annak a védjegynek, amelynek a használatától eltiltották, de amelyet újra használni kíván, mielőtt az intézkedést megszüntetik. Ennek következtében a legfelsőbb bíróság elfogadta a Z vállalatnak azt a döntését, hogy

nem kezd el új védjegyet használni, és elvben igényt tart az ebből eredő eladási veszteségek megtérítésére.

A bíróság megerősítette, hogy a bizonyítás terhe a kárt állító félen van mind a cselekvés és a kár közötti ok-okozati összefüggés, mind az igényelt összeg vonatkozásában.

Megállapítva, hogy a számítás rendes módja az lenne, hogy összehasonlítják a tényleges eredményt azzal a feltételezett helyzettel, hogy a bíróság nem rendelt el ideiglenes intézkedést, a bíróság megjegyezte, hogy lehetetlen tudni, mi lett volna a másik eredmény. Ehelyett a rendelkezésre álló információra kell támaszkodni.

Ebben az ügyben a Z vállalat erősen támaszkodott belső terveire és számításaira, amelyeket megerősített képviselőinek tanúskodása, valamint nagykereskedői. A legfelsőbb bíróság szerint azonban ez nem volt elegendő. A bíróság megjegyezte, hogy a felperesnek lehetősége lett volna további bizonyítékokat benyújtani, így a tervekről és számításokról független szakértői véleményt vagy hiteles könyvvizsgáló eskü alatti nyilatkozatát, amelyek alátámasztanák a számokat. Azt is kifogásolta, hogy fogyasztói részről hiányoznak a bizonyítékok.

Bár Svédországban van egy általános eljárási szabály, amely megengedi a bíróságnak, hogy tisztességes becslést készítsen olyan helyzetekben felmerült károkról, amelyekben nehéz vagy lehetetlen megfelelő bizonyítékot szolgáltatni, a legfelsőbb bíróság úgy döntött, hogy a kérdéses tényeket nem lenne nehéz összefoglalni – ámbár az alapos elemzés költséges és időt rabló lehetett volna. Ennek következtében a Z által szolgáltatott bizonyítékok nagy részét elégtelennek tekintette, ami a továbbiak folyamán befolyásolta a megítélt kártérítést.

A Z részéről támasztott igénynek egy sajátos része vonatkozott azokra az eladási veszteségekre, amelyek olyan országokban érték, ahol termékét piacra kívánta vinni, azonban ettől tartózkodott, amikor Svédországban ideiglenes intézkedést hoztak ellene. Figyelembe véve az ilyen intézkedés nemzeti hatáskörét, a bíróság úgy döntött, hogy az ilyen kárt nem veszi figyelembe.

A legfelsőbb bíróság döntése 2 millió SEK kártérítést ítélt meg, ami jelentékenyen alacsonyabb az első és a másodfok által megítélnél. Minthogy az igényelt kártérítésnek csak egy részét ítélte meg a Z vállalat számára, a legfelsőbb bíróság úgy döntött, hogy mindegyik fél fizeti a saját költségeit.

A Szellemi Tulajdon Világszervezete

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, WIPO) 2017 márciusában az Áruk és Szolgáltatások Nemzetközi Osztályozásával (nizzai osztályozás) kapcsolatban irányelveket bocsátott ki a madridi rendszer alapján történő nemzetközi védjegylajstromozás céljára.

Az irányelvek elsősorban tájékoztatást szolgáltatnak a WIPO által alkalmazott osztályozási és formakialakítási elvek vonatkozásában. Az alábbiakban néhány fontosabb irányelvet ismertetünk.

- Egy „készterméket” funkciójával vagy céljával összhangban kell osztályozni. Sajátos funkció vagy cél hiányában a terméket más késztermékekkel analóg módon kell osztályozni. Analógia hiányában egyéb járulékos követelményeket, így az anyagot, a működés módját vagy jellegét kell alkalmazni.
- A szolgáltatásokat az osztálycímekben (ideértve azok magyarázó megjegyzéseit is) megjelölt tevékenységi ágak szerint kell osztályozni, és ilyenek hiányában összehasonlítható szolgáltatások analógiája alapján. „Tanácsot”, „tanácsadást” (vagy hasonló szolgáltatásokat) magukban foglaló szolgáltatásokat azonban ugyanabba az osztályba kell besorolni, mint azt a szolgáltatást, amely ennek a tanácsnak felel meg.
- A WIPO elfogadja bizonyos kifejezések használatát, amilyen például a „különösen”, a „főleg” és az „ideértve”, hogy tovább pontosítsák vagy korlátozzák az oltalom körét. Nem fogad azonban el olyan kifejezéseket, amelyek bővítik az oltalmi kört anélkül, hogy megadnák a fedett kör szélességét. Például nem fogadják el az olyan kifejezések használatát, mint az „és hasonló” vagy az „stb.”
- A WIPO nem fogad el egy konkrét osztályban az összes árura/szolgáltatásra vonatkozó igényeket. Minden egyes árut/szolgáltatást külön fel kell sorolni.
- Rövidítéseket csak akkor fogadnak el, ha pontosan és egyértelműen meg lehet határozni a vonatkozó árut/szolgáltatásokat. Ha egy rövidítés nem ismert a közönség számára, nem fogadják el, kivéve, ha megadják annak „kifejtett alakját” is.

Tajvan

Tajvanon 2017. július 1-jei hatállyal módosították a találmányi szabadalmak vizsgálati irányelveit.

A korábbi vizsgálati irányelvek szerint a feltalálói tevékenység megállapításához az elővizsgáló kombinálhatta a technika állását az igényelt találmánnyal.

A módosított irányelvek szerint az elővizsgáló a technika állásához tartozó anterioritásokat csak egymással kombinálhatja, az igényelt találmánnyal nem.

Thaiföld

Thaiföldön Délkelet-Ázsiában először, 1997-ben hoztak létre egy Központi Szellemi Tulajdoni és Nemzetközi Kereskedelmi Bíróságot. Az erre vonatkozó törvény előírta, hogy ennél a bíróságnál kell benyújtani minden szellemi tulajdoni és nemzetközi kereskedelmi ügyet. Az új bíróság döntései ellen közvetlenül a legfelsőbb bíróságnál lehet fellebbezést benyújtani.

Ezzel az egyszerűsített eljárással gyorsítani kívánták az ítélkezési eljárást szellemi tulajdoni és nemzetközi kereskedelmi ügyekben.

A thai parlament 2015. december 4-én két új törvényt hagyott jóvá. Az egyik a Központi Szellemi Tulajdoni és Nemzetközi Kereskedelmi Bíróságra vonatkozó törvénnyel kapcsolatban számos jelentős módosítást hozott létre, ideértve a szellemi tulajdoni ügyekben a fellebbezési eljárás alapos megjavítását és egyszerűsítését is. A másik törvény a Különleges Ügyek Fellebbezési Bíróságát hozta létre.

Ez a két új törvény 2016. október 1-jén lépett hatályba, és szellemi tulajdoni szempontból a legfontosabb változás az, hogy a Központi Szellemi Tulajdoni és Nemzetközi Kereskedelmi Bíróság ítéletei ellen közvetlenül a Különleges Ügyek Fellebbezési Bíróságánál lehet fellebbezést benyújtani.

Ez a különleges bíróság öt részlegre tagozódik, amelyek közül az egyik foglalkozik a szellemi tulajdoni ügyekkel, míg a másik négy részleg polgári ügyekben ítélezik. A szellemi tulajdoni ügyekkel foglalkozó részleg bírái ezen a területen sajátos gyakorlattal és szaktudással rendelkeznek.

A különleges bíróság döntései ellen a legfelsőbb bíróságnál lehet fellebbezést benyújtani.

Új-Zéland

A *Crocodile International* (Crocodile) és a *Lacoste* közötti harcban egy fontos ítélet született 2017. februárban: a legfelsőbb bíróság helyt adott a Crocodile fellebbezésének. Ennek megfelelően a Lacoste ezentúl nem használhatja a CROCODILE védjegyet Új-Zélandon. Emellett a bíróság 25 000 NZD költséget ítélt meg a Crocodile javára.

A Crocodile cége Szingapúrban, míg a Lacoste-é Franciaországban van bejegyezve, de mindkét ruhaipari vállalat egy krokodil képét használja logóként, és különböző országokban azon vitatkoznak, hogy ki jogosult a CROCODILE védjegy használatára.

A harc a két vállalat között 2008-ban kezdődött, amikor a Crocodile azt állította, hogy a Lacoste nem jogosan használja a vitatott védjegyet, és ezért az Új-zélandi Védjegy hivatalnál törlési keresetet nyújtott be a Lacoste védjegye ellen. A hivatal ezzel egyetértett, ami ellen a Lacoste a felsőbb bíróságnál nyújtott be fellebbezést.

A felsőbb bíróság bírója, *David Collins* a Lacoste oldalára állt, és a hivatali döntést hatályon kívül helyezte. Ezért a Crocodile a fellebbezési bírósághoz fordult, amelyik a Crocodile javára döntött, megállapítva, hogy a logó üzenetének központi eszméje a krokodilkép volt, nem pedig a „crocodile” szó vagy a szó és a logó kombinációja.

A Lacoste ez ellen a döntés ellen ismét fellebbezett, és a felsőbb bíróságnál sikert ért el, mert Collins bíró hatályon kívül helyezte az Új-zélandi Védjegy hivatal döntését.

2016-ban a Crocodile engedélyt kapott, hogy a legfelsőbb bírósághoz forduljon, amely helyt adott a fellebbezésnek, és 2017. február 21-én törölte a Lacoste védjegyet, megállapítva: „a Lacoste nem használta ezt a védjegyet sehol a világon. Nincs ok arra, hogy megtartsuk a védjegylajstromban”. „Az egy másik kérdés, hogy a Crocodile vagy bármely más vállalat most lajstromoztathat-e egy hasonló védjegyet” – mondta a bíró.